कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता,पद,जटा,घन पाठः

6.2 षष्ठकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः - सोममन्त्रब्राह्मणनिरूपणं

Contents

1	TS 6.2.1.1	•
2	TS 6.2.1.2	7
3	TS 6.2.1.3	8
4	TS 6.2.1.4	8
5	TS 6.2.1.5	Ğ
6	TS 6.2.1.6	10
7	TS 6.2.1.7	11
8	TS 6.2.2.1	12
9	TS 6.2.2.2	13
10	TS 6.2.2.3	14
11	TS 6.2.2.4	15
12	TS 6.2.2.5	16
13	TS 6.2.2.6	16

14	TS 6.2.2.7	17
15	TS 6.2.3.1	18
16	TS 6.2.3.2	19
17	TS 6.2.3.3	20
18	TS 6.2.3.4	21
19	TS 6.2.3.5	22
20	TS 6.2.4.1	23
21	TS 6.2.4.2	24
22	TS 6.2.4.3	24
23	TS 6.2.4.4	25
24	TS 6.2.4.5	26
25	TS 6.2.5.1	27
26	TS 6.2.5.2	28
27	TS 6.2.5.3	29

28	TS 6.2.5.4	30
29	TS 6.2.5.5	31
30	TS 6.2.6.1	32
31	TS 6.2.6.2	33
32	TS 6.2.6.3	34
33	TS 6.2.6.4	35
34	TS 6.2.7.1	36
35	TS 6.2.7.2	37
36	TS 6.2.7.3	37
37	TS 6.2.7.4	38
38	TS 6.2.7.5	39
39	TS 6.2.8.1	40
40	TS 6.2.8.2	41
41	TS 6.2.8.3	42

		•
42	TS 6.2.8.4	43
43	TS 6.2.8.5	44
44	TS 6.2.8.6	44
45	TS 6.2.9.1	45
46	TS 6.2.9.2	46
47	TS 6.2.9.3	47
48	TS 6.2.9.4	48
49	TS 6.2.10.1	49
50	TS 6.2.10.2	50
51	TS 6.2.10.3	51
52	TS 6.2.10.4	52
53	TS 6.2.10.5	52
54	TS 6.2.10.6	53
55	TS 6.2.10.7	55

56	TS 6.2.11.1	56
57	TS 6.2.11.2	57
58	TS 6.2.11.3	57
59	TS 6.2.11.4	58

1 TS 6.2.1.1

TS 6.2.1.1

Samhita Paata

यदुभौ विमुच्यांऽऽ*ति्थ्यं गृंह्णीयाद्-य्ञ्ञं विच्छिन्द्याद्-यदुभाव-विमुच्य यथाऽनांगतायाऽऽति्थ्यं क्रियतें ताहगेव तद्-विमुंक्तो-ऽन्योंऽनुङ्गान् भवृत्य विमुक्तोऽन्यो-ऽथांऽऽ*ति्थ्यं गृंह्णाति य्र्जस्य सन्तंत्यै पत्यन्वारंभते पत्नी हि पारीणह्यस्येशे पत्नियै वार्चमतं निर्वपति यद्वै पत्नी य्रज्ञस्यं करोतिं मिथुनं तदथो पत्निया एवै- []

Pada Paata

यत् । उभौ । विमुच्येतिं वि-मुच्यं । आति्थ्यम् । गृह्णी्यात् । यहम् । वीतिं । छिन्द्यात् । यत् । उभौ । अविंमुच्येत्यविं - मुच्यु । यथां । अनांगता्येत्यनां-गता्यु । आति्थ्यम् । क्रियतें । तादृक् । एव । तत् । विमुंक्त इति वि - मुक्तः । अन्यः । अनुङ्गान् । भवित । अविंमुक्त इत्यविं - मुक्तः । अन्यः । अर्थं । आति्थ्यम् । गृह्णिति । यहस्यं । सन्तंत्या इति सं - तत्यै । पत्नौं । अन्वारंभत् इत्यंनु - आरंभते । पत्नौं । हि । पारीणह्णस्येति पारिं - नृह्णुस्यु । ईशैं । पत्निया । एव । अनुंमति्त्यन्नं - मृतम् । निरितिं । वपिति । यत् । वै । पत्नौं । यहस्यं । करोतिं । मिथुनम् । तत् । अथो इतिं । पत्नियाः । एव ।

2 TS 6.2.1.2

TS 6.2.1.2

Samhita Paata

-ष युक्स्यांन्वारुभ्ॐ ऽनंवच्छित्त्यै यावंद्-भिर्वे राजांऽनुचुरैरागच्छंति सर्वेभ्यो वै तेभ्यं आति्थ्यं क्रियते छन्दाईसि खळु वै सोमंस्य राज्ञोऽनुचराण्यग्ने-रांति्थ्यमंसि विष्णंवे त्वेत्यांह गायित्रया एवैतेनं करोति सोमंस्याऽऽ*ति्थ्यमंसि विष्णंवे त्वेत्यांह त्रिष्टुभं एवैतेनं करोत्यतिंथेराति्थ्यमंसि विष्णंवे त्वेत्यांह जगंत्या- []

Pada Paata

एषः । युक्स्यं । अन्वार्म्भ इत्यंतु - आर्म्भः । अनंविच्छित्त्या इत्यनंव - छित्त्ये । यावंद्भिरिति यावंत् - भिः । वै । राजां । अनुचरैरित्यंतु - चरैः । आगच्छतीत्यां - गच्छंति । सर्वेभ्यः । वै । तेभ्यः । आतिथ्यम् । क्रियते । छन्दाः सि । खल्लं । वै । सोमंस्य । राज्ञः । अनुचराणीत्यंतु - चराणि । अग्नेः । आतिथ्यम् । असि । विष्णंवे । त्वा । इति । आहु । गायित्रिये । एव । एतेनं । करोति । सोमंस्य । आतिथ्यम् । असि । विष्णंवे । त्वा । इति । आहु । त्रिष्टुमें । एव । एतेनं । करोति । अतिथेः । आतिथ्यम् । असि । विष्णंवे । त्वा । इति । आहु । जगंत्ये ।

3 TS 6.2.1.3

TS 6.2.1.3

Samhita Paata

एवैतेनं करोत्यग्नयें त्वा रायस्पोष्ट्रदाव्के विष्णंवे त्वेत्यांहानुष्टुभं एवैतेनं करोति रथेनायं त्वा सोम्भृते विष्णंवे त्वेत्यांह गायित्रया एवैतेनं करोति पञ्च कृत्वो गृह्णाति पञ्चांक्षरा पङ्किः पाङ्को यज्ञो यज्ञमेवावं रुन्धे ब्रह्मवादिनो वदन्ति कस्मांथ् सृत्याद्-गांयित्रया उभ्यतं आतिथ्यस्यं क्रियत् इति यदेवादः सोम्मा- []

Pada Paata

एव । एतेनं । करोति । अग्नयं । त्वा । रायस्पोषदाव्य इति रायस्पोष - दाव्यं । विष्णंवे । त्वा । इति । आह् । अनुष्टुम् इत्यंन् - स्तुमे । एव । एतेनं । करोति । र्येनायं । त्वा । सोमभृत इति सोम - भृतं । विष्णंवे । त्वा । इति । आह् । गायित्रिये । एव । एतेनं । करोति । पर्ञ्च । कृत्वंः । गृह्णाति । पर्ञ्चाक्षरेति पर्ञ्च - अक्षरा । पिष्कः । पाष्कः । यज्ञः । यज्ञम् । एव । अवेति । रुन्धे । ब्रह्मवादिन इति ब्रह्म - वादिनः । वदन्ति । कस्मात् । सृत्यात् । गायित्रये । उभयतः । आतिथ्यस्यं । क्रियते । इति । यत् । एव । अदः । सोमम् । एति ।

4 TS 6.2.1.4

TS 6.2.1.4

Samhita Paata

ऽहंरत् तस्माँद्-गायित्रया उभयतं आतिथ्यस्यं क्रियते पुरस्ताँचो परिष्टाच् शिरो वा एतद् यृज्ञस्य यदांतिथ्यं नवंकपालः पुरोडाशो भवित तस्माँ त्रवधा शिरो विष्यूतं नवंकपालः पुरोडाशो भवित तस्माँ त्रवधा शिरो विष्यूतं नवंकपालः पुरोडाशो भवित ते त्रयंश्विकपालाश्चिवृता स्तोमेन संमितास्तेजंश्चिवृत् तेजं एव यृज्ञस्यं शीर् ष्व दंधाित नवंकपालः पुरोडाशो भवित ते त्रयंश्विकपालाश्चिवृतां प्राणेन संमिताश्चिवृद्धै []

Pada Paata

अहंरत् । तस्मांत् । गायित्रियै । उभयतंः । आतिथ्यस्यं । क्रियते । पुरस्तांत् । च । उपिर्धात् । च । शिरंः । वै । एतत् । यज्ञस्यं । यत् । आतिथ्यम् । नवंकपाल् इति नवं - कृपालः । पुरोडाशंः । भविति । तस्मांत् । नविधेतिं नव - धा । शिरंः । विष्यूतिमिति वि - स्युत्म् । नवंकपाल् इति नवं - कृपालः । पुरोडाशंः । भविति । ते । त्रयंः । त्रिकृपाला इतिं त्रि - कृपालाः । त्रिवृतेतिं त्रि - वृतां । स्तोमेन । संमिता इति सं - मिताः । तेजंः । त्रिवृदितिं त्रि - वृत् । तेजंः । एव । यज्ञस्यं । शीर्,षत्र् । दुधाति । नवंकपाल् इति नवं-कृपालः । पुरोडाशंः । भविति । ते । त्रयंः । त्रिकृपाला इतिं त्रि - कृपालाः । त्रिवृतेतिं त्रि-वृतां । प्राणेनेतिं प्र-अनेनं । संमिता इति सं-मिताः । त्रिवृदितिं त्रि - वृत् । वै ।

5 TS 6.2.1.5

TS 6.2.1.5 Samhita Paata प्राण-स्त्रिवृतंमेव प्राणमंभिपूर्वं युक्स्यं शीर्, षन् दंधाति प्रजापंतेर्वा एतानि पक्ष्माणि यदंश्ववाला एंक्ष्वी तिरश्ची यदाश्चंवालः प्रस्तरो भवंत्येक्ष्वी तिरश्ची प्रजापंतेरेव तच्चश्चः संभंरति देवा वै या आहुंतीरजुंहवुस्ता असुंरा निष्कावंमादुन् ते देवाः कांष्म्यंमपश्यन् कर्मण्यो वै कर्मेनेन कुर्वीतेति ते कांष्म्यंमयान् परिधीनं- []

Pada Paata

प्राण इतिं प्र -अनः । त्रिवृत्तमितिं त्रि - वृत्तम् । एव । प्राणमितिं प्र -अनम् । अभिपूर्वमित्यंभि - पूर्वम् । यहस्यं । शीर्,षन् । दुधाति । प्रजापंतिरितिं प्रजा - पतेः । वै । एतानिं । पक्ष्माणि । यत् । अश्ववाला इत्यंश्व - वालाः । ऐश्ववी इतिं । तिरश्ची इतिं । यत् । आश्वंवाल इत्याश्वं - वालः । प्रस्तर इतिं प्र - स्तरः । भवंति । ऐश्ववी इतिं । तिरश्ची इतिं । प्रजापंतिरितिं प्रजा -पतेः । एव । तत् । चश्चः । समितिं । भर्ति । देवाः । वै । याः । आहुंतीरित्या - हुतीः । अजुंहवुः । ताः । असुंराः । निष्कावंम् । आदुन्न् । ते । देवाः । कार्ष्म्यंम् । अपुश्यन्न् । कुर्म्णयः । वै । कर्म । एनेन् । कुर्वीत् । इतिं । ते । कार्ष्म्यंमयानितिं कार्ष्मयं - मयान् । परिधीनितिं परि - धीन् ।

6 TS 6.2.1.6

TS 6.2.1.6

Samhita Paata

-कुर्वत तैर्वे ते रक्षाश्स्यपाँघ्रत यत् काँष्मर्यमयाः परि्धयो भवन्ति रक्षंसामपंहत्यै सः स्पंर् शयित

रक्षंसामनंन्व-वचाराय न पुरस्तात् परिं दधात्यादित्यो ह्यंवोद्यन् पुरस्ताद्-रक्षाश्रंस्यपहन्त्यूर्द्धे सिमधावा दधात्युपरिष्टादेव रक्षाश्रस्यपं हन्ति यजुषाऽन्यां तूष्णीमन्यां मिथुन्त्वाय द्वे आ दधाति द्विपाद्-यजमानः प्रतिष्ठित्यै ब्रह्मवादिनों वदन्त्य- [ ]

Pada Paata

7 TS 6.2.1.7

TS 6.2.1.7

Samhita Paata

-ग्निश्च वा एतौ सोमंश्च कथा सोमांयाऽऽ*ति्थ्यं क्रियते नाग्नय इति यदुग्नावृग्निं मंथित्वा प्रहरिति तेनैवाग्नयं आति्थ्यं क्रियते ऽथो खल्वांहुर्ग्निः सर्वा देवता इति यद्धविरासाद्याग्निं मन्थिति हव्यायैवाऽऽ*संन्नाय सर्वा देवतां जनयति ॥

Pada Paata

अग्निः । च । वै । एतौ । सोमंः । च । कथा । सोमांय । आतिथ्यम् । क्रियते । न । अग्नये । इति । यत् । अग्नौ । अग्निम् । मृथित्वा । प्रहर्तिति प्र - हरित । तेनं । एव । अग्नये । आतिथ्यम् । क्रियते । अथो इति । खल्लं । आहुः । अग्निः । सर्वाः । देवताः । इति । यत् । हुविः । आसाद्येत्यां - साद्यं । अग्निम् । मन्थिति । हुव्यायं । एव । आसंन्नायेत्या - सन्नायु । सर्वाः । देवताः । जन्यति ॥

8 TS 6.2.2.1

TS 6.2.2.1

Samhita Paata

देवासुराः सँयंता आस्न ते देवा मिथो विप्रिया आस्न तेंऽ(1)न्योंऽन्यस्मै ज्यैष्ठ्यायातिष्ठमानाः पञ्चधा व्यिक्रामन्नृप्तिर्वसुंभिः सोमो रुद्रैरिन्द्रो मरुद्धि-र्वरुण आदित्यै-र्बृह्स्पित्-र्विश्वैद्वैस्ते ऽमन्यन्तासुरेभ्यो वा इदं भ्रातृंव्येभ्यो रद्ध्यामो यन्मिथो विप्रियाः स्मो या न इमाः प्रियास्तुनुवस्ताः समवंद्यामहै ताभ्यः स निर्क्षंच्छाद्यो- []

Pada Paata

देवासुरा इति देव - असुराः । सँयंत्ता इति सं-यत्ताः । आसन्न । ते । देवाः । मिथः ।

विप्रिया इति वि - प्रियाः । आसन्न । ते । अन्यः । अन्यस्में । ज्यैष्ठ्यांय । अतिष्ठमानाः । पृञ्चधेतिं पञ्च-धा । वितिं । अऋामन्न । अग्निः । वस्तिं । वस्तिं । एष्ट्रैः । इन्द्रः । मुरुद्धिरितिं मुरुत् - भिः । वर्रुणः । आदित्यैः । बृहुस्पतिः । विश्वैः । देवैः । ते । अमन्यन्त । असुरेभ्यः । वै । इदम् । भ्रातृं व्येभ्यः । रुद्ध्यामः । यत् । मिथः । विप्रिया इति वि - प्रियाः । समः । याः । नः । इमाः । प्रियाः । तुनुवंः । ताः । समवंद्यामहा इतिं सं - अवंद्यामहे । ताभ्यः । सः । निरितिं । ऋच्छात् । यः ।

9 TS 6.2.2.2

TS 6.2.2.2

Samhita Paata

नंः प्रथमों(1)ऽन्योंऽन्यस्मै द्रुह्यादिति तस्माद्यः सतांनूनिष्त्रणां प्रथमो द्रुह्यंति स आर्तिमार्च्छति यत् तांनूनिष्त्रश् संमवद्यति भ्रातृंव्याभिभृत्यै भवंत्यात्मना परांऽस्य भ्रातृंव्यो भवति पञ्च कृत्वोऽवंद्यति पञ्चधा हि ते तथ् संमवाद्यन्ताथो पञ्चौक्षरा पङ्किः पाङ्को यज्ञो यज्ञमेवावं रुन्ध आपंतये त्वा गृह्यामीत्यांह प्राणो वा- []

Pada Paata

नः । प्रथमः । अन्यः । अन्यस्मै । द्रुह्यात् । इति । तस्मात् । यः । सतानूनिष्त्रणामिति स -तानूनिष्त्रणाम् । प्रथमः । द्रुह्यति । सः । आर्तिम् । एति । ऋच्छति । यत् । तानूनप्त्रमितिं तानू - नुप्त्रम् । सुमुबुद्यतीतिं सं-अवुद्यतिं । भ्रातृंव्याभिभूत्या इति भ्रातृंव्य-अभिभूत्यै । भवंति । आत्मनां । परेतिं । अस्य । भ्रातृंब्यः । भ्वति । पञ्चं । कृत्वः । अवेतिं । द्यति । पञ्चधेतिं पञ्च - धा । हि । ते । तत् । सम्वाद्यन्तेतिं सं - अवाद्यंन्त । अथो इतिं । पञ्चांक्षरेति पञ्चं - अक्षरा । पृङ्किः । पाङ्कः । युज्ञः । युज्ञम् । एव । अवेतिं । रुन्धे । आपंतय इत्या - पृत्ये । त्वा । गृह्णामि । इतिं । आहु । प्राण इतिं प्र - अनः । वै ।

10 TS 6.2.2.3

TS 6.2.2.3

Samhita Paata

आपंतिः प्राणमेव प्रीणाति परिपतय इत्यांह मनो वै परिपतिर्मनं एव प्रीणाति तनूनप्त्र इत्यांह तनुवो हि ते ताः संमवाद्यन्त शाक्ररायेत्यांह शक्त्यै हि ते ताः संमवाद्यन्त शक्म-न्नोजिष्ठायेत्याहौजिष्ठ हि ते त दात्मनंः सम्वाद्यन्ता--नांधृष्टमस्यनाधृष्य-मित्याहानांधृष्ट ह्येतदंनाधृष्यं देवानामोज्- []

Pada Paata

आपंतिरित्या - पृतिः । प्राणिमितिं प्र - अनम् । एव । प्रीणाति । परिंपतय इति परिं - पृत्ये । इतिं । आह् । मनः । वै । परिंपितिरिति परिं - पृतिः । मनः । एव । प्रीणाति । तनूनप्त्र इति तनूँ - नप्त्रें । इतिं । आह् । तनुनंः । हि । ते । ताः । सम्वाद्यन्तेतिं सं- अवाद्यंन्त । शाक्ररायं । इतिं । आह् । शक्त्यें । हि । ते । ताः । सम्वाद्यन्तेतिं सं-अवाद्यंन्त । शक्मन्त्रं । ओजिंष्ठाय । इतिं । आह् । ओजिंष्ठम् । हि । ते । तत् । आत्मनः । सम्वाद्यन्तेतिं सं-अवाद्यंन्त । अनांधृष्टमित्यनां - धृष्टम् । असि । अना्धृष्यिमत्यंना - धृष्यम् । इतिं । आह्

। अनांधृष्टमित्यनां - धृष्टम् । हि । एतत् । अनाधृष्यमित्यंना - धृष्यम् । देवानांम् । ओजंः ।

11 TS 6.2.2.4

TS 6.2.2.4

Samhita Paata

इत्यांह देवाना है हैतदो जो ऽभिशस्तिपा अनिभशस्ते न्यमित्यां हा-भिशस्तिपा हैतदं -निभशस्ते न्यमनं मे दीक्षां दीक्षापंति-र्मन्यतामित्यांह यथायु जुरे वैतद् घृतं वै देवा वर्ज्रं कृत्वा सो मेम प्र-न्निकि में व खेळु वा अंस्यैत चेरिन्ते यत् तांनू नृष्त्रेणं प्रचेरन्त्य शुर्श्र शुर्श्र शुस्ते देव सो माऽऽ *प्यांयता मित्यां ह य-

Pada Paata

इति । आहु । देवानांम् । हि । एतत् । ओजंः । अभिशस्तिपा इत्यंभिशस्ति-पाः । अनुभिशस्तेन्यमित्यंनभि - शुस्तेन्यम् । इति । आहु । अभिशस्तिपा इत्यंभिशस्ति - पाः । हि । एतत् । अनुभिशस्तेन्यमित्यंनभि - शस्तेन्यम् । अन्विति । मे । दीक्षाम् । दीक्षापंतिरिति दीक्षा - पतिः । मन्यताम् । इति । आहु । यथायज्ञिरिति यथा - यजुः । एव । एतत् । धृतम् । वै । देवाः । वर्ष्रम् । कृत्वा । सोमंम् । अधृत्र । अन्तिकम् । इव । खर्छ । वै । अस्य । एतत् । चरन्ति । यत् । तानूनप्त्रेणेति तानू - नप्त्रेणं । प्रचर्न्तीति प्र - चरन्ति । अश्शुर्रश्रुरित्यश्शुः-अश्शुः । ते । देव । सोम् । एति । प्यायताम् । इति । आहु । यत् ।

12 TS 6.2.2.5

TS 6.2.2.5

Samhita Paata

-देवास्यांपुवायते यन्मीयंते-तदेवास्यैतेनाऽऽ *प्याययुत्या तुभ्यमिन्द्रः प्यायतामा त्वमिन्द्रांय प्यायस्वेत्यां-होभावेवेन्द्रं च सोमं चाऽऽ*प्याययत्या प्यायय सखीन्थ् सुन्या मेधयेत्याहिर्त्विजो वा अस्य सखायस्तानेवाऽऽ*प्यायय स्वस्ति ते देव सोम सुत्यामंशीये- [ ]

Pada Paata

एव । अस्य । अपुवायतें । यत् । मीयंते । तत् । एव । अस्य । एतेनं । एतिं । प्याययति । एतिं । तुभ्यम् । इन्द्रंः । प्यायताम् । एतिं । त्वम् । इन्द्रांय । प्यायसव । इतिं । आह् । उभौ । एव । इन्द्रंम् । च । सोमंम् । च । एतिं । प्याययिति । एतिं । प्याययिति । एतिं । प्यायय । सखीन्ं । सन्या । मेधयां । इतिं । आह् । ऋत्विजः । वै । अस्य । सखायः । तान् । एव । एतिं । प्याययिति । स्वस्ति । ते । देव । सोम् । सुत्याम् । अशीय ।

13 TS 6.2.2.6

TS 6.2.2.6

Samhita Paata

-त्यांहा ऽऽ*शिषंमेवैतामा शांस्ते प्र वा एतेंऽस्मा-ल्लोकाच्यंवन्ते ये सोमंमा-प्याययंन्त्य-न्तरिक्षदेवृत्यों

हि सोम् आप्यांयित एष्टा रायः प्रेषे भगायेत्यांह द्यावांपृथिवीभ्यांमेव नंमस्कृत्यास्मिन् लोके प्रतिं तिष्ठन्ति देवासुराः सँयंत्ता आसून् ते देवा बिभ्यंतोऽग्निं प्राविंशून् तस्मांदाहुरुग्निः सर्वा देवता इति तै- []

Pada Paata

इतिं । आहु । आशिषमित्यां-शिषंम् । एव । एताम् । एतिं । शास्ते । प्रेतिं । वै । एते । अस्मात् । लोकात् । च्यवन्ते । ये । सोमंम् । आप्याययन्तीत्यां-प्याययंन्ति । अन्तरिक्षदेवत्यं इत्यंन्तिरक्ष-देवत्यः । हि । सोमंः । आप्यायित् इत्या - प्यायितः । एष्टंः । रायंः । प्रेति । इषे । भगांय । इतिं । आहु । द्यावांपृथिवीभ्यामिति द्यावां - पृथिवीभ्यांम् । एव । नुमस्कृत्येतिं नमः - कृत्यं । अस्मिन्न् । लोके । प्रतीतिं । तिष्ठन्ति । देवासुरा इतिं देव - असुराः । सँयत्ता इति सं - यत्ताः । आसन्न् । ते । देवाः । बिभ्यंतः । अग्निम् । प्रेतिं । अविशन् । तस्मात् । आहुः । अग्निः । सर्वाः । देवताः । इतिं । ते ।

14 TS 6.2.2.7

TS 6.2.2.7

Samhita Paata

ऽग्निमेव वर्र्स्थं कृत्वा ऽसुंरान्भ्यंभव-न्निग्निमंव खळु वा एष प्रविंशित योऽवान्तरदीक्षामुपैति भ्रातृंव्याभिभूत्यै भवंत्यात्मना परांऽस्य भ्रातृंव्यो भवत्यात्मानंमेव दीक्षयां पाति प्रजामंवान्तरदीक्षयां सन्तरां मेखंलाः समायंच्छते प्रजा ह्यांत्मनोऽन्तरतरा तृप्तवंतो भवति मदंन्तीभिर्मार्जयते निर्ह्याग्निः शीतेन वायंति समिद्भियै या ते अग्ने () रुद्रिया तुनूरित्यांह स्वयैवैनंद् देवतंया व्रतयित सयोनित्वाय शान्त्यै ॥

अग्निम् । एव । वर्रूथम् । कृत्वा । असुरान् । अभीतिं । अभवन्त् । अग्निम् । इव । खर्छं । वै । एषः । प्रेतिं । विश्वाति । यः । अवान्तर्दीक्षामित्यंवान्तर - दीक्षाम् । उपैतीत्युंप - एतिं । भ्रातृंव्याभिभृत्या इति भ्रातृंव्य - अभिभृत्यै । भवंति । आत्मनां । परेतिं । अस्य । भ्रातृंव्यः । भ्वति । आत्मानम् । एव । दीक्षयां । पाति । प्रजामितिं प्र - जाम् । अवान्तरदीक्षयेत्यंवान्तर - दीक्षयां । सन्तरामितिं सं - तराम् । मेखंलाम् । समायंच्छत् इतिं सं - आयंच्छते । प्रजेतिं प्र - जा । हि । आत्मनंः । अन्तरत्तरत्ररत्यन्तर - तरा । तप्तवंत इतिं तप्त - व्रतः । भवति । मदंन्तीभिः । मार्ज्यते । निरितिं । हि । अग्निः । शितनं । वायति । समिद्ध्या इति सं-इद्ध्यै । या । ते । अग्ने () । रुद्रिया । तुनः । इतिं । आह् । स्वयां । एव । एनत् । देवत्या । वृत्यति । स्योनित्वायेतिं सयोनि - त्वायं । शान्त्यं ॥

15 TS 6.2.3.1

TS 6.2.3.1

Samhita Paata

तेषामसुराणां तिस्रः पुरं आस-न्नयस्म-य्यंवमाऽथं रज्ञताऽथं हरिणी ता देवा जेतुं नाशंक्कवन् ता उंपसदैवाजिंगीष्वन् तस्मादाहुर्यश्चैवं वेद यश्च नोपसदा वै मंहापुरं जंयन्तीति त इषु समंस्कुर्वता- ग्निमनींक सोम श्रे शल्यं विष्णुं तेजेनं तेंऽब्रुवन् क इमामंसिष्यतीतिं- [ ]

तेषाँम् । असुंराणाम् । तिस्रः । पुरंः । आसन्न् । अयस्मर्यां । अवमा । अर्थ । रज्जता । अर्थ । हरिंणी । ताः । देवाः । जेतुँम् । न । अर्शक्कृवन्न् । ताः । उपसदेत्युंप - सदां । एव । अजिगीषन्न् । तस्मात् । आहुः । यः । च । एवम् । वेदं । यः । च । न । उपसदेत्युंप - सदां । वै । मृहापुरिमतिं महा - पुरम् । ज्यन्ति । इतिं । ते । इषुँम् । सिमितिं । अकुर्वत् । अग्निम् । अनींकम् । सोमम् । श्रल्यम् । विष्णुंम् । तेजनम् । ते । अन्नुवन्न् । कः । इमाम् । असिष्यिति । इतिं ।

16 TS 6.2.3.2

TS 6.2.3.2

Samhita Paata

रुद्र इत्यंब्रुवन् रुद्रो वै ऋूरः सोंऽस्यत्विति सोंऽब्रवीद् वरं वृणा अहमेव पंशूना-मधिपितरसानीति तस्मांद् रुद्रः पंशूना-मधिपितस्ताः रुद्रोऽवांसृज्थ् स तिस्रः पुरो भित्त्वैभ्यो लोकेभ्यो- ऽसुंरान् प्राणुंदत् यदुंप्सदं उपस्चन्ते भ्रातृंव्यपराणुत्यै नान्यामाहुंतिं पुरस्तां-ज्जुहुयाद्-यदुन्यामाहुंतिं पुरस्तांज्जुहुया- [

Pada Paata

रुद्रः । इति । अब्रुवन्न । रुद्रः । वै । ऋूरः । सः । अस्यतु । इति । सः । अब्रवीत्

। वरंम् । वृणे । अहम् । एव । पुशूनाम् । अधिपितिरित्यधि - पितिः । असािन् । इति । तस्मांत् । रुद्रः । पुशूनाम् । अधिपितिरित्यधि - पितिः । ताम् । रुद्रः । अवेति । असुजत् । सः । तिस्रः । पुरंः । भित्वा । एभ्यः । लोकेभ्यः । असुरान् । प्रेति । अनुद्त । यत् । उपसद् इत्युप - सदः । उपसद्वन्त इत्युप-सद्यन्ते । भ्रातृंव्यपराणुत्या इति भ्रातृंव्य-पराणुत्ये । न । अन्याम् । आहुंतिमित्या - हुतिम् । पुरस्तांत् । जुहुयात् । यत् । अन्याम् । आहुंतिमित्या - हुतिम् । पुरस्तांत् । जुहुयात् । पुरस्तांत् । जुहुयात् ।

17 TS 6.2.3.3

TS 6.2.3.3

Samhita Paata

दुन्यन्मुखं कुर्याथ् स्रुवेणांऽघारमा घारयति युक्स्य प्रज्ञांत्यै परांङित्क्रम्यं जुहोत् परांच एवैभ्यो लोकेभ्यो यर्जमानो भ्रातृंव्यान् प्र णुंदते पुनंरत्याक्रम्योपसदं जुहोति प्रणुद्यैवैभ्यो लोकेभ्यो भ्रातृंव्याञ्चित्वा भ्रातृव्यलोक-मुभ्यारोहित देवा वै याः प्रातरुपसदं उपासीद-न्नह्नस्ताभिरसुरान् प्राणुंदन्त याः सायश् रात्रियै ताभिर्यथ् सायं प्रांतरुपसदं- []

Pada Paata

अन्यत् । मुखंम् । कुर्यात् । स्रुवेणं । आघारिमत्यां - घारम् । एतिं । घार्यित् । यज्ञस्यं । प्रज्ञांत्या इति प्र - ज्ञात्यै । पराङ्ं । अतिक्रम्येत्यिति - क्रम्यं । जुहोति । पराचः । एव । एभ्यः । लोकेभ्यः । यजंमानः । भ्रातृंव्यान् । प्रेतिं । नुदते । पुनः । अत्याक्रम्येत्यिति - आक्रम्यं । उपसदिमित्युप - सदंम् । जुहोति । प्रणुद्येतिं प्र - नुद्यं । एव । एभ्यः । लोकेभ्यः

। भ्रातृंव्यान् । जित्वा । भ्रातृव्यलोकिमितिं भ्रातृव्य - लोकम् । अभ्यारोहितीत्यंभि - आरोहिति । देवाः । वै । याः । प्रातः । उपसद् इत्युंप - सदेः । उपासीदिन्नित्युंप - असीदन्न् । अह्नेः । ताभिः । असुंरान् । प्रेतिं । अनुदुन्तु । याः । सायम् । रात्रियै । ताभिः । यत् । सायम्प्रातिरितिं सायम् - प्रातः । उपसद् इत्युंप - सदेः ।

18 TS 6.2.3.4

TS 6.2.3.4

Samhita Paata

उपस्रधन्ते ऽहोरात्राभ्यांमेव तद्-यजंमानो भ्रातृंव्यान् प्र णुंदते याः प्रातर्याज्याः स्युस्ताः सायं पुरोऽनुवाक्याः कुर्यादयांतयामत्वाय तिस्र उपसद् उपैति त्रयं इमे लोका इमानेव लोकान् प्रीणाति षट्थ् सं पंधन्ते षड्वा ऋतवं ऋतूनेव प्रीणाति द्वादंशाहीने सोम उपैति द्वादंश मासाः सँवथ्सरः संवंथ्सरमेव प्रीणाति चतुंर्विश्शतिः सं- []

Pada Paata

उपस्चन्त् इत्युंप - स्ववन्ते । अहो्ग्त्राभ्यामित्यंहः - ग्त्राभ्याम् । एव । तत् । यजंमानः । भ्रातृंव्यान् । प्रेतिं । चुद्ते । याः । प्रातः । याज्याः । स्युः । ताः । सायम् । पुरोचुवाक्यां इतिं पुरः - अनुवाक्याः । कुर्यात् । अयांतयामत्वायेत्ययांतयाम - त्वाय् । तिस्रः । उपसद् इत्युंप - सदः । उपेतिं । एति । त्रयः । इमे । लोकाः । इमान् । एव । लोकान् । प्रीणाति । षट् । समितिं । पद्यन्ते । षट् । वै । ऋतवः । ऋतून् । एव । प्रीणाति ।

द्वादंश । अहीने । सोमें । उपेतिं । एति । द्वादंश । मासाः । सुँवृथ्सर इतिं सं - वृथ्सरः । सुँवृथ्सरमितिं सं - वृथ्सरम् । एव । प्रीणाति । चतुंर्विश्शतिरिति चतुः - विश्शतिः । समितिं ।

19 TS 6.2.3.5

TS 6.2.3.5

Samhita Paata

पंचन्ते चतुंर्विश्वाति-रर्द्धमासा अर्द्धमासानेव प्रीणात्याराँग्रा-मवान्तरदीक्षा-मुपेयाद्यः कामयेताऽस्मिन् में लोकेऽर्द्धुकश्र स्यादित्येकमग्रेऽथ् द्वावथ् त्रीनथं चतुरं एषा वा आराँग्रा ऽवान्तरदीक्षा ऽस्मिन्नेवास्मैं लोकेऽर्द्धुकं भवति परोवंरीयसी-मवान्तरदीक्षा-मुपेयाद्यः कामयेतामुष्मिन् मे लोकेऽर्द्धुकश्र स्यादितिं चतुरोऽग्रे () ऽथ् त्रीनथ् द्वावथैकंमेषा वै परोवंरीयस्य-वान्तरदीक्षा ऽमुष्मिन्नेवास्मैं लोकेऽर्द्धुकं भवति ॥

Pada Paata

पृद्यन्ते । चतुंर्विश्शितिरिति चतुः - विश्शितिः । अद्र्मासा इत्यंद्र्ध - मासाः । अद्र्मासानित्यंर्ध - मासान् । एव । प्रीणाति । आराँग्रामित्याराँ - अग्राम् । अवान्तर्दीक्षामित्यंवान्तर - दीक्षाम् । उपेतिं । इयात् । यः । कामयेत । अस्मिन्न् । मे । लोके । अद्र्धुंकम् । स्यात् । इतिं । एकंम् । अग्रे । अथं । द्वौ । अथं । त्रीन् । अथं । चतुरंः । एषा । वै । आराग्रेत्याराँ - अग्रा । अवान्तरदीक्षेत्यंवान्तर - दीक्षा । अस्मिन्न् । एव । अस्मै । लोके । अद्र्धुंकम् । भवति । प्रोवंरीयसीमितिं पुरः - वृरीयुसीम् । अवान्तरदीक्षामित्यंवान्तर - दीक्षाम् । उपेतिं । इयात् ।

यः । कामयेत । अमुष्मिन्नं । मे । लोके । अद्र्धुंकम् । स्यात् । इतिं । चतुरंः । अग्रें () । अर्थ । त्रीन् । अर्थ । द्वौ । अर्थ । एकंम् । एषा । वै । परोवंरीयसीतिं परः - वरीयसि । अवान्तरदीक्षेत्यंवान्तर - दीक्षा । अमुष्मिन्नं । एव । अस्मै । लोके । अद्र्धुंकम् । भवति ॥

20 TS 6.2.4.1

TS 6.2.4.1

Samhita Paata

सुवर्गं वा एते लोकं यंन्ति य उंपसदं उपयन्ति तेषां य उन्नयंते हीयंत एव स नोदंनेषीति सून्नीयिमव यो वै स्वार्थेतां युताश श्रान्तो हीयंत उत स निष्ट्यायं सह वंसित तस्माथ सकुदुन्नीय नापंरमुन्नयेत दुद्भोन्नयेतैतद्वै पंशूनाश रूपश रूपेणैव पुशूनवं रुन्धे- [ ]

Pada Paata

सुवर्गिमितिं सुवः - गम् । वै । एते । लोकम् । युन्ति । ये । उपसद् इत्युंप - सर्दः । उपयन्तीयुंप - यन्तिं । तेषाँम् । यः । उन्नयंत् इत्युंत् - नयंते । हीयंते । एव । सः । न । उदितिं । अनेषि । इतिं । सून्नीयमिति सु - उन्नीयम् । इव । यः । वै । स्वार्थेतामितिं स्वार्थ-इताँम् । यताम् । श्रान्तः । हीयंते । उत । सः । निष्ट्यायं । सह । वस्ति । तस्माँत् । सकृत् । उन्नीयेत्युंत्-नीयं । न । अपंरम् । उदितिं । न्येत् । दुद्धा । उदितिं । न्येत् । वै । पुशूनाम् । रूपम् । रूपेणं । एव । पुशून् । अवेतिं । रुन्धे ।

21 TS 6.2.4.2

TS 6.2.4.2

Samhita Paata

यज्ञो देवेभ्यो निलायत विष्णूं रूपं कृत्वा स पृंथिवीं प्राविशत तं देवा हस्तान्थ सन् रभ्यैच्छन् तिमन्द्रं उपर्युपर्यत्यंक्राम्थ सोंऽब्रवीत को माऽयमुपर्युपर्यत्यंक्रमी-दित्यहं दुर्गे हन्तेत्यथ कस्त्विमत्यहं दुर्गादाहुर्तेति सोंऽब्रवीद दुर्गे वै हन्तांऽवोचथा वराहोऽयं वांममोषः- []

Pada Paata

22 TS 6.2.4.3

TS 6.2.4.3

Samhita Paata

संप्तानां गिरीणां पुरस्तांद्वित्तं वेद्यमसुराणां बिभर्ति तं जिह् यिदं दुर्गे हन्ताऽसीति स देर्भपुञ्जीलमुद्-वृद्धं सप्त गिरीन् भित्त्वा तमेहन्थ् सोऽब्रवीद् दुर्गाद्वा आहेर्तावोचथा एतमा हरेति तमेभ्यो युज्ञ एव युज्ञमाऽहरद्यत् तिद्वित्तं वेद्यमसुराणा-मिवन्दन्त तदेकुं वेद्यै वेदित्वमसुराणां- []

Pada Paata

स्प्तानाम् । गिरीणाम् । प्रस्तांत् । वित्तम् । वेद्यंम् । असुराणाम् । बिभिर्ति । तम् । जिहि । यदि । दुर्ग इति दुः - गे । हन्तां । असि । इति । सः । दुर्भपुञ्जीलमिति दर्भ - पुञ्जीलम् । उद्वृह्योत्युत् - वृह्यं । स्प्तः । गिरीन् । भित्वा । तम् । अहन्न् । सः । अब्वीत् । दुर्गादिति दुः - गात् । वै । आहुर्तेत्या - हुर्ता । अवोच्थाः । एतम् । एति । हुर् । इति । तम् । एभ्यः । यज्ञः । एव । यज्ञम् । एति । अहुर्त् । यत् । तत् । वित्तम् । वेद्यंम् । असुराणाम् । अविन्दन्त । तत् । एकंम् । वेद्यं । वेदित्विमिति वेदि - त्वम् । असुराणाम् ।

23 TS 6.2.4.4

TS 6.2.4.4

Samhita Paata

वा इयमग्रं आसीद् यावदासीनः परापश्यंति तार्वद् देवानां ते देवा अंब्रुवन्नस्त्वेव नोऽस्यामपीति कियद्वो दास्याम् इति यार्वदियश् संलावृकी त्रिः परिक्रामंति तार्वन्नो दत्तेति स इन्द्रंः सलावृकी रूपं कृत्वेमां त्रिः सर्वतः पर्यक्रामृत् तदिमामंविन्दन्त यदिमामविन्दन्त तद् वेद्यै वेदित्वश्- [ ]

वै । इयम् । अग्रें । आसीत् । यावंत् । आसीनः । परापश्यतीति परा - पश्यंति । तावंत् । देवानाम् । ते । देवाः । अश्रुवृत्त्र । अस्तुं । एव । नः । अस्याम् । अपीतिं । इतिं । कियंत् । वः । दास्यामः । इतिं । यावंत् । इयम् । सलावृकी । त्रिः । परिक्रामतीतिं परि-क्रामंति । तावंत् । नः । दुत्त । इतिं । सः । इन्द्रंः । सलावृकी । रूपम् । कृत्वा । इमाम् । त्रिः । सूर्वतः । परीतिं । अकामृत् । तत् । इमाम् । अविन्दन्त । यत् । इमाम् । अविन्दन्त । तत् । वेद्यैं । वेदित्विमितिं वेदि - त्वम् ।

24 TS 6.2.4.5

TS 6.2.4.5

Samhita Paata

सा वा इयश् सर्वैव वेदिरियंति राक्ष्यामीति त्वा अंवमायं यजन्ते त्रिश्र्वात् पदानिं पृश्चात् तिरश्चीं भवित् षिद्ग्रिश्रेयत् प्राची चतुर्विश्वातिः पुरस्तात् तिरश्ची दर्शदश् संपंचन्ते दशाक्षरा विराडनं विराड्विराज्ञैवान्नाद्यमवं रुन्ध् उद्धन्ति यदेवास्यां अमेद्भ्यं तदपं हुन्त्युद्धन्ति तस्मादोषंधयः परां भवन्ति () बर्,हिः स्तृणाति तस्मादोषंधयः पुनरा भवन्त्यत्तरं बर्,हिषं उत्तरबर्,हिः स्तृणाति प्रजा वै बर्,हिर्यजमान उत्तर बर्,हि र्यजमान-मेवा-यंजमानादुत्तरं करोति तस्माद्-यजमानो ऽयंजमानादुत्तरः

सा । वै । इयम् । सर्वा । एव । वेदिः । इयंति । शुक्ष्यामि । इति । तु । वै । अवमायेत्यंव - मायं । युजुन्ते । त्रिश्चा । पुदानि । पुश्चात् । तिरश्चा । भुवृति । पिट्ग्रेश्चे । पृद्विति पट् - त्रिश्चा । प्राचा । चतुर्विश्वातिरिति चतुः - विश्वातिः । पुरस्तात् । तिरश्ची । दशंदुशेति दशं-दुश् । समिति । पृद्यन्ते । दशांक्षरेति दशं - अक्ष्म् । विराडिति वि - राट् । विराजेति वि - राजा । एव । अन्नाद्यमित्यंन्न - अद्यम् । अवेति । रुन्धे । उदिति । हुन्ति । यत् । एव । अस्याः । अमेद्भ्च्यम् । तत् । अपेति । हुन्ति । उदिति । हुन्ति । तस्मात् । ओषंधयः । परेति । भुवन्ति () । बुर्हः । स्तृणाति । तस्मात् । ओषंधयः । पुनः । एति । भुवन्ति । उत्तर्मित्युत् - तुरम् । बुर्हः । उत्तर्वाद्वर्हिरित्युंत्तर - बुर्हः । स्तृणाति । प्रजा इति प्र - जाः । वै । बुर्हः । यजमानः । उत्तर्वादेति । तस्मात् । यजमानम् । एव । अयंजमानात् । उत्तर्वाद्वर् न्तुरम् । कुर्तेति । तस्मात् । यजमानः । अयंजमानात् । उत्तर्वर् इत्युत् - तुर्गः ॥

25 TS 6.2.5.1

TS 6.2.5.1

Samhita Paata

यद्वा अनीशानो भारमांदत्ते वि वै स लिशते यद् द्वादेश साह्वस्योपसदः स्युस्तिस्रोऽहीनंस्य य्रस्य विलोम क्रियेत तिस्र एव साह्वस्योपसदो द्वादेशाहीनंस्य य्रस्यं सवीर्यत्वायाथो सलोम क्रियते वृथ्सस्यैकः स्तनो भागी हि सोऽथैक स्तनं वृत्तमुपैत्यथ् द्वावथ् त्रीनथं चृतुरं एतद्वै- []

यत् । वै । अनीशानः । भारम् । आद्तत्त इत्याँ - दत्ते । वीतिं । वै । सः । लृश्ते । यत् । द्वादंश । साह्वस्येतिं स - अह्वस्यं । उपसद् इत्युंप - सदंः । स्युः । तिस्रः । अहीनंस्य । यृ स्यं । विलोमेति वि - लोम् । क्रियेत । तिस्रः । एव । साह्वस्येतिं स - अह्वस्यं । उपसद् इत्युंप - सदंः । द्वादंश । अहीनंस्य । यृ स्त्यं । स्वीर्यत्वायेतिं सवीर्य - त्वायं । अथो इतिं । सलोमेति स-लोम् । क्रियते । वृथ्सस्यं । एकः । स्तनः । भागी । हि । सः । अथं । एकंम् । स्तनंम् । वृतम् । उपेतिं । एति । अथं । द्वौ । अथं । त्रीन् । अथं । चृतुरः । एतत् । वै ।

26 TS 6.2.5.2

TS 6.2.5.2

Samhita Paata

क्षुरपंवि नामं व्रतं येन प्र जातान् भ्रातृंव्यान् नुदते प्रति जिन्ष्यमाणानथो कनीयसैव भूय उपैति चतुरोऽग्रे स्तनीन् व्रतमुपैत्यथ् त्रीनथ् द्वावथैकंमेतद्वै सुंजघनं नामं व्रतं तपस्यर् सुवर्ग्यमथो प्रैव जायते प्रजयां प्रशुभिर्यवागू राजन्यस्य व्रतं क्रूरेव वै यंवागूः क्रूर इंव- [ ]

Pada Paata

क्षुरपुर्वातिं क्षुर - पुवि । नामं । ब्रुतम् । येनं । प्रेतिं । जातान् । भ्रातृंव्यान् । चुद्तैं । प्रतीतिं । जुनिष्यमाणान् । अथो इतिं । कनीयसा । एव । भूयः । उपेतिं । एति । चुतुरः । अग्रैं । स्तनान्ं । ब्रुतम् । उपेतिं । एति । अथं । त्रीन् । अथं । द्वौ । अथं । एकंम् । एतत् । वै । सुज्ञघनिमतिं सु - ज्ञघनम् । नामं । ब्रुतम् । तुपस्यम् । सुव्वर्ग्यमितिं सुवः - ग्यम् । अथो इतिं । प्रेतिं । एव । जायते । प्रजयेतिं प्र - जयां । प्राभिरितिं प्राः । युवागूः । राजन्यंस्य । ब्रुतम् । क्रूरा । इव् । वै । युवागूः । क्रूरः । इव् ।

27 TS 6.2.5.3

TS 6.2.5.3

Samhita Paata

राज्न्यों वर्ज्रस्य रूपः समृद्ध्या आमिक्षा वैश्यंस्य पाकय्ज्ञस्यं रूपं पुष्ट्यै पयों ब्राह्मणस्य तेजो वै ब्राह्मणस्तेजः पयस्तेजंसैव तेजः पयं आत्मन् धत्ते ऽथो पयंसा वै गर्भा वर्द्धन्ते गर्भ इव खलु वा एष यद् दीक्षितो यदंस्य पयों वृतं भवंत्यात्मानंमेव तद् वर्द्धयित त्रिव्रंतो वै मर्नुरासीद् द्विव्रंता असुरा एकंव्रता- []

Pada Paata

गुजन्यः । वर्ज्रस्य । रूपम् । समृद्ध्या इति सं-ऋद्भयै । आमिक्षां । वैश्यंस्य । पाक्युरूस्येतिं पाक - यर्रस्यं । रूपम् । पृष्ट्ये । पयः । ब्राह्मणस्यं । तेजः । वै । ब्राह्मणः । तेजः । पयः । तेजंः । वे । प्रयंसा । वै । पर्यंसा । वै । पर्यंः । वर्ध्नते । पर्यंसा । वै । गर्भाः । वर्ध्नते । गर्भः । इव । खर्छं । वै । एषः । यत् । दीक्षितः । यत् । अस्य । पर्यः । व्रतम् । भवंति । आत्मानम् । एव । तत् । वर्ध्यति । त्रिव्रंत इति त्रि । वृतः । वै । मर्जुः । आसीत् । द्विव्रंता इति द्वि - वृताः । असुंगः । एकंव्रता इत्येकं - वृताः ।

28 TS 6.2.5.4

TS 6.2.5.4

Samhita Paata

देवाः प्रातर्मद्भयंदिने सायं तन् मनौर्वतमांसीत् पाकय्रस्यं रूपं पुष्ट्यै प्रातश्चं सायं चासुंराणां निर्मद्भयं श्चुधो रूपं तत्तस्ते परांऽभवन् मृद्भयंदिने मद्भयरात्रे देवानां तत्तस्तेऽभवन्थ् सुव्गं लोकमायन्, यदस्य मृद्भयंदिने मद्भयरात्रे वृतं भवंति मद्भयतो वा अन्नेन भुञ्जते मद्भयत एव तदूर्जं धत्ते भ्रातृंव्याभिभूत्यै भवंत्यात्मना- []

Pada Paata

देवाः । प्रातः । मुद्ध्यन्दिने । सायम् । तत् । मनोः । व्रतम् । आसीत् । पाक्युरुस्येतिं पाक - युरुस्यं । रूपम् । पुष्ट्ये । प्रातः । च । सायम् । च । असुराणाम् । निर्मद्भ्यमितिं निः-मुद्ध्यम् । क्षुधः । रूपम् । ततः । ते । परेतिं । अभवन् । मुद्ध्यन्दिने । मुद्ध्यरात्र इतिं मद्ध्य - रात्रे । देवानाम् । ततः । ते । अभवन् । सुवर्गमितिं सुवः-गम् । लोकम् । आयन् । यत् । अस्य । मुद्ध्यन्दिने । मुद्ध्यरात्र इतिं मद्ध्य-रात्रे । वृतम् । भवंति । मुद्ध्यतः । वै । अन्नेन । भुञ्जते । मुद्ध्यतः । एव । तत् । ऊर्जम् । धत्ते । भ्रातृंव्याभिभूत्या इति भ्रातृंव्य - अभिभूत्यै । भवंति । आत्मनां ।

29 TS 6.2.5.5

TS 6.2.5.5

Samhita Paata

पराँऽस्य भ्रातृं व्यो भवति गर्भो वा एष यद् दीं क्षितो योनि दींक्षितिविमिताँ यद् दींक्षिति विभित्तात् प्रवसेद् यथा योनेर्गर्भः स्कन्दिति ताहगेव तन्न प्रवस्तव्यंमात्मनो गोपीथायैष वै व्याघ्रः कुंलगोपो यद्गिस्तस्माद् यद् दीक्षितः प्रवसेथ् स एनमीश्वरोऽनूत्थाय हन्तोर्न प्रवस्तव्यंमात्मनो गुप्त्यै दक्षिणतः शंय एतद्वै यर्जमानस्या () ऽऽ*यतंन १ एवाऽऽ*यतंने शये ऽग्निमंभ्यावृत्यं शये देवतां एव य्इमंभ्यावृत्यं शये ॥

Pada Paata

परेति । अस्य । भ्रातृंब्यः । भ्वृति । गर्भः । वै । एषः । यत् । द्गृिक्षृतः । योनिः । द्गृिक्षृत्विमितमितिं दीक्षित - विमितम् । यत् । द्गृिक्षृतः । द्गिक्षृत्विमितादितिं दीक्षित - विमितात् । प्रवसेदितिं प्र - वसेत् । यथां । योनेः । गर्भः । स्कन्दित । तादृक् । एव । तत् । न । प्रवस्तुव्यंमितिं प्र - वस्तुव्यंम् । आत्मनः । गो्पी्थायं । एषः । वै । व्याघ्रः । कुलुगोप इतिं कुल - गोपः । यत् । अग्निः । तस्मात् । यत् । दीक्षितः । प्रवसेदितिं प्र - वसेत् । सः । एनम् । ईश्वरः । अनुत्थायेत्यंत् - उत्थायं । हन्तोः । न । प्रवस्तुव्यंमितिं प्र - वस्तुव्यंम् । आत्मनः । गुर्ये । दक्षिणृतः । शुये । एतत् । वै । यजमानस्य () । आयतेनुमित्यां - यतंनम् । स्वे । एव । आयतेनु इत्यां-यतंने । शुये । अग्निम् । अभ्यावृत्येत्यंभि-आवृत्यं । शुये । देवताः । एव । युर्म् । अभ्यावृत्येत्यंभि -आवृत्यं । शुये । शुये । स्व

TS 6.2.6.1

Samhita Paata

पुरोहंविषि देवयर्जने याजयेद्यं कामयेतोपैनमुत्तरो युज्ञो नेमेद्रिभ स्नुवर्गं लोकं जयेदित्येतद्वै पुरोहंविर्देवयर्जनं यस्य होतां प्रातरन्जवाक -मंजुब्रुव-न्नुग्निम्प आंदित्यमुभि विपश्यत्युपैनमुत्तरो युज्ञो नेमत्यभि स्नुवर्गं लोकं जयत्याप्ते देवयर्जने याजयेद् -भ्रातृंव्यवन्तुं पन्थां वाऽधिस्पुर्,श्येत् कर्तं वा यावन्नानसे यातवै-[]

Pada Paata

पुरोहंविषीतिं पुरः-हिविषि । देवयर्जन् इतिं देव-यर्जने । याज्ययेत् । यम् । कामयेत । उपेतिं । एनम् । उत्तरं इत्युत् - तरः । यज्ञः । नमेत् । अभीतिं । सुवर्गमितिं सुवः-गम् । लोकम् । ज्येत् । इतिं । एतत् । वै । पुरोहंविरितिं पुरः-हिवः । देवयर्जन्मितिं देव-यर्जनम् । यस्यं । होतां । प्रात्रुचुवाकमितिं प्रातः-अनुवाकम् । अनुब्रुवित्तर्यंत् - ब्रुवन् । अग्निम् । अपः । आदित्यम् । अभीतिं । विपश्यतीतिं वि-पश्यंति । उपेतिं । एनम् । उत्तरं इत्युत् - तरः । यज्ञः । नमृति । अभीतिं । सुवर्गमितिं सुवः - गम् । लोकम् । ज्यति । आप्ते । देवयर्जन् इतिं देव-यर्जने । याज्येत् । भ्रातृंव्यवन्त्मिति भ्रातृंव्य - वन्तम् । पन्थांम् । वा । अधिस्पर् शयेदित्यंधि-स्पर् शयेत् । कर्तम् । वा । यावत् । न । अनसे । यात्वै ।

TS 6.2.6.2

Samhita Paata

न रथांयैतद्वा आप्तं देवयजंनमामोत्येव भ्रातृंव्यं नैनं भ्रातृंव्य आमोत्येकोंन्नते देवयंजने याजयेत् पशुकांम-मेकोन्नताद्वै देवयजंनादिङ्गिरसः पशूनंसृजन्तान्तरा संदोहविर्द्धाने उन्नतः स्यांदेतद्वा एकोन्नतं देवयजंनं पशुमानेव भविति त्र्युंन्नते देवयजंने याजयेथ् सुवर्गकांमं त्र्युंन्नताद्वै देवयजंनादिङ्गिरसः सुवृगं लोकमांय-न्नन्तरा ऽऽहंवनीयं च हिवद्धानंं चो- []

Pada Paata

न । रथाय । एतत् । वै । आप्तम् । देवयजंन्मितिं देव - यजंनम् । आमोतिं । एव । भ्रातृंव्यम् । न । एनम् । भ्रातृंव्यः । आमोति । एकोन्नत् इत्येकं-उन्नते । देवयजंन् इतिं देव - यजंने । याज्येत् । पृशुकांममितिं पृशु - कामम् । एकोन्नतादित्येकं - उन्नतात् । वै । देवयजंनादितिं देव - यजंनात् । अङ्गिरसः । पृशून् । असृजन्त् । अन्तरा । सदोहिविद्धांने इतिं सदः-हिविद्धांने । उन्नतमित्युंत् - नतम् । स्यात् । एतत् । वै । एकोन्नतिमत्येकं - उन्नतम् । देवयजंनमितिं देव - यजंनम् । पृशुमानितिं पशु - मान् । एव । भवति । त्र्युंन्नत् इति त्रि - उन्नते । देवयजंन् इतिं देव - यजंने । याज्येत् । सुवर्गकांमितिं सुवर्ग - कामम् । त्र्युंन्नतादिति त्रि - उन्नतात् । अङ्गिरसः । सुवर्गमितिं सुवः - गम् । लोकम् । आयुन्न् । अन्तरा । आहुवनीयमित्यां-हुवनीयंम् । च । हृविद्धांनुमितिं हविः - धानम् । च ।

TS 6.2.6.3

Samhita Paata

-न्नतः स्यादन्त्र हिविद्धानं च सर्दश्चान्त्र सर्दश्च गार् हंपत्यं चैतद्वै त्र्युन्नतं देवयर्जनः सुवर्गमेव लोकमेति प्रतिष्ठिते देवयर्जने याजयेत् प्रतिष्ठाकांममेतद्वै प्रतिष्ठितं देवयर्जनं यथ् सर्वतः समं प्रत्येव तिष्ठिति यत्रान्या अन्या ओषंधयो व्यतिषक्ताः स्युस्तद्-यांजयेत् पृशुकांममेतद्वै पंशूनाः रूपः रूपेणैवास्मै पृशू- []

Pada Paata

उन्नतिमत्युंत - नतम् । स्यात् । अन्तरा । ह्विद्धांनुमितिं हविः - धानंम् । च । सदेः । च । अन्तरा । सदेः । च । गार्,हंपत्यमिति गार्,हं - पत्यम् । च । एतत् । वै । त्र्युन्नतुमिति त्रि - उन्नतम् । देवयर्जनुमितिं देव - यर्जनम् । सुवर्गमितिं सुवः - गम् । एव । लोकम् । एति । प्रतिष्ठित इति प्रतिं - स्थिते । देवयर्जन् इतिं देव - यर्जने । याज्येत् । प्रतिष्ठाकांमुमितिं प्रतिष्ठा - कामम् । एतत् । वै । प्रतिष्ठितमिति प्रतिं - स्थितम् । देवयर्जनुमितिं देव - यर्जनम् । यत् । स्वर्ताः । समम् । प्रतितिं । एव । तिष्ठति । यत्रं । अन्यार्जन्या इत्यन्याः - अन्याः । ओषंधयः । व्यतिषक्ता इतिं वि - अतिषक्ताः । स्युः । तत् । याज्येत् । प्रशुकांमुमितिं प्रशु - कामम् । एतत् । वै । प्रशूनाम् । रूपम् । रूपेणं । एव । अस्मै । प्रशून् ।

TS 6.2.6.4

Samhita Paata

नवं रुन्धे पशुमानेव भवित निर् ऋतिगृहीते देवयर्जने याजयेद्यं कामयेत निर् ऋत्यास्य युज्ञं ग्रांहयेयमित्येतद्वै निर् ऋंतिगृहीतं देवयर्जनं यथ् सह्दर्यं सत्यां ऋक्षं निर् ऋंत्यैवास्यं युज्ञं ग्रांहयित व्यावृत्ते देवयर्जने याजयेद् व्यावृत्कांमं यं पात्रं वा तल्पं वा मीमार्श्सरन् प्राचीनंमाहवनीयांत् प्रवणश्स्यांत् प्रतीचीनं गार् हंपत्यादेतद्वै व्यावृत्तं देवयर्जनं वि पाप्मना () भ्रातृं व्येणा- ऽऽ वर्तते नैनं पात्रे न तल्पं मीमार्श्सन्ते कार्यं देवयर्जनं याजयेद् भूतिंकामं कार्यां वै पुरुषो भवंत्येव ॥

Pada Paata

अवेति । रुन्धे । पुशुमानिति पशु - मान् । एव । भुवति । निर्, ऋंतिगृहीत् इति निर्, ऋंति - गृहीते । देवयर्जन् इति देव-यर्जने । याज्येत् । यम् । कामयेत । निर, ऋत्येति निः - ऋत्या । अस्य । यहम् । ग्राह्येयम् । इति । एतत् । वै । निर, ऋंतिगृहीत्मिति निर, ऋंति - गृहीतम् । देवयर्जन्मिति देव - यर्जनम् । यत् । सहस्यै । सत्याः । ऋक्षम् । निर, ऋत्येति निः - ऋत्या । एव । अस्य । यहम् । ग्राह्यति । व्यावृत्त इति वि-आवृत्ते । देवयर्जन् इति देव - यर्जने । याज्येत् । व्यावृत्त्कांममिति व्यावृत्त-कामम् । यम् । पात्रे । वा । तल्पे । वा । मीमार्थसेरत् । प्राचीनम् । आह्वनीयादित्यां -ह्वनीयात् । प्रवणमिति प्र - वनम् । स्यात् । प्रतीचीनम् । गार्, हंपत्यादिति गार्, हं - पत्यात् । एतत् । वै । व्यावृत्तमिति वि - आवृत्तम् । देवयर्जन्मिति देव - यर्जनम् । वीति । पाप्मनां () । भ्रातृंव्येण । एति । वृत्ते । न । एनम् । पात्रे । न । तल्पे । मीमार्थसन्ते । कार्ये । देवयर्जन् इति देव-यर्जने । याज्येत् । भूतिकाम्मिति भूति - कामम् । कार्यः । वै । पुरुषः । भविति । एव ॥

34 TS 6.2.7.1

TS 6.2.7.1

Samhita Paata

तेभ्यं उत्तरवेदिः सिक्ष्ट्ही रूपं कृत्वोभयां-नन्त्रराऽपुऋम्यांतिष्ठत् ते देवा अंमन्यन्त यत्रान्. वा इयमुंपावृथ्स्यिति त इदं भविष्यन्तीति तामुपांमन्त्रयन्त साऽब्रंबीद् वरं वृणै सर्वान् मया कामान् व्यंश्रवथ् पूर्वां तु माऽग्नेराहुंतिरश्रवता इति तस्मांदुत्तरवेदिं पूर्वामग्ने- व्याघारयन्ति वारेवृतक्ष् ह्यंस्यै शम्यया परि मिमीते- []

Pada Paata

तेभ्यः । उत्तर्वेदिरित्युंत्तर - वेदिः । सिक्ष्टिः । रूपम् । कृत्वा । उभयान् । अन्तरा । अपुक्रम्येत्यंप - क्रम्यं । अतिष्ठत् । ते । देवाः । अमुन्यन्त । यत्रान् । वै । इयम् । उपाव्य्य्यंतीत्युंप-आव्य्य्यंति । ते । इदम् । भविष्यन्ति । इति । ताम् । उपेति । अमुन्त्रयन्त । सा । अब्रवीत् । वरम् । वृणे । सर्वान् । मया । कामान् । वीति । अश्रव्य । पूर्वाम् । तु । मा । अग्नेः । आहुंतिरित्या - हुतिः । अश्रवते । इति । तस्मात् । उत्तर्वेदिमित्युंत्तर - वेदिम् । पूर्वाम् । अग्नेः । व्याघारयन्तीति वि-आघारयन्ति । वारेवृत्मिति वारे-वृत्म् । हि । अस्यै । शम्यंया । परीति । मिमीते ।

35 TS 6.2.7.2

TS 6.2.7.2

Samhita Paata

मात्रैवास्यै साथों युक्तेनैव युक्तमवं रुन्धे वित्तायंनी मेऽसीत्यांह वित्ता ह्यंनानावंत तिक्तायंनी मेऽसीत्यांह तिक्तान्, ह्यंनानावदवंतान्मा नाथितिमत्यांह नाथितान्, ह्यंनानावदवंतान्मा व्यथितिमत्यांह व्यथितान्, ह्यंनानावंद्-विदेरिग्नर्नभों नामा- []

Pada Paata

मात्रां । एव । अस्ये । सा । अथो इतिं । युक्तेनं । एव । युक्तम् । अवेतिं । रुन्धे । वित्तायनीतिं वित्त - अयंनी । मे । असि । इतिं । आहु । वित्ता । हि । एनान् । आवंत् । तिक्तायनीतिं तिक्त - अयंनी । मे । असि । इतिं । आहु । तिक्तान् । हि । एनान् । आवंत् । अवंतात् । मा । नाथितम् । इतिं । आहु । नाथितान् । हि । एनान् । आवंत् । अवंतात् । मा । व्यथितम् । इतिं । आहु । व्यथितान् । हि । एनान् । आवंत् । विदेः । अग्निः । नर्मः । नामं ।

36 TS 6.2.7.3

TS 6.2.7.3

Samhita Paata

ग्ने अङ्गर् इति त्रिर्हरित य एवैषु लोकेष्वग्नय-स्तानेवावं रुन्धे तूष्णीं चंतुर्त्थः हंर्त्यिनं-रुक्तमेवावं रुन्धे सिश्हीरंसि मिह्षीर्सीत्यांह सिश्हीर्ह्योषा रूपं कृत्वोभयां-नन्तरा ऽप्त्रम्यातिष्ठदुरु प्रथस्वोरु ते युद्रपंतिः प्रथतामित्यांह यजमानमेव प्रजयां पुरुभिः प्रथयति ध्रुवा- [ ]

Pada Paata

अग्नै । अङ्गिरः । इतिं । त्रिः । हुर्ति । ये । एव । एषु । लोकेषुं । अग्नयः । तान् । एव । अवेतिं । रुन्धे । तूष्णीम् । चतुर्थम् । हुर्ति । अनिरुक्तमित्यनिः - उक्तम् । एव । अवेतिं । रुन्धे । सिक्हीः । असि । महिषीः । असि । इतिं । आहु । सिक्हीः । हि । एषा । रूपम् । कृत्वा । उभयान्ं । अन्तरा । अप्क्रम्येत्यंप - क्रम्यं । अतिष्ठत् । उरु । प्रथस्व । उरु । ते । युन्पंतिरितिं यृज्ञ् - पृतिः । प्रथताम् । इतिं । आहु । यर्जमानम् । एव । प्रजयेतिं प्र - जयां । पृशुभिरितिं पृज्ञु - भिः । प्रथयित । ध्रुवा ।

37 TS 6.2.7.4

TS 6.2.7.4

Samhita Paata

ऽसीति सः हंन्ति धृत्यें देवेभ्यः शुन्धस्व देवेभ्यः शुंभुस्वेत्यवं चोक्षिति प्र चं किरित शुद्ध्यां इन्द्रघोषस्त्वा वसुंभिः पुरस्तांत् पात्वित्यांह दिग्भ्य एवैनां प्रोक्षंति देवाःश्चेदुं-त्तरवेदिरुपावंवर्तीहैव वि जंयामहा इत्यसुंरा वर्ज्रमुद्यत्यं देवानुभ्यांयन्त तानिन्द्रघोषो वसुंभिः पुरस्तादपां- [ ]

Pada Paata

असि । इतिं । समितिं । हृन्ति । धृत्यैं । देवेभ्यः । शुन्धस्व । देवेभ्यः । शुम्भस्व । इतिं । अवेतिं । च । उक्षतिं । प्रेतिं । च । किर्ति । शुद्ध्यैं । हृन्द्रघोष इतींन्द्र - घोषः । त्वा । वसुंभिरिति वसुं - भिः । पुरस्तांत । पातु । इतिं । आहु । दिग्भ्य इतिं दिक् - भ्यः । एव । एनाम् । प्रेतिं । उक्षिति । देवान् । च । इत् । उत्तर्वेदिरित्युंत्तर - वेदिः । उपावंवर्तीत्युंप - आवंवर्ति । इह । एव । वीतिं । जयामहै । इतिं । असुंराः । वज्रम् । उद्यत्येत्युंत् - यत्यं । देवान् । अभीतिं । आयन्त । तान् । इन्द्रघोष इतींन्द्र - घोषः । वसुंभिरिति वसुं - भिः । पुरस्तांत् । अपेतिं ।

38 TS 6.2.7.5

TS 6.2.7.5

Samhita Paata

- चुदत मनोजवाः पितृभिं दिक्षणतः प्रचेता रुद्रैः पृश्चाद्-विश्वर्ममांऽऽदित्यैरुंत्तर्तो यदेवमुंत्तरवेदिं प्रोक्षितिं दिग्भ्य एव तद्-यजमानो भ्रातृंव्यान् प्र णुंदत् इन्द्रो यतींन्थ् सालावृकेभ्यः प्रायंच्छत् तान् दिक्षणत उत्तरवेद्या आंदन् यत् प्रोक्षंणीना-मुच्छिष्येत् तद् दिक्षणत उत्तरवेद्यै नि नंयेद्-यदेव तत्रं क्रूरं तत् तेनं शमयित् यं द्विष्यात् तं ध्यांयेच्छुचै () वैनंमर्पयिति ॥(मिमीत्ते - नामं - ध्रुवा - ऽपं - शुचा - त्रीणिं च) (आ7)

Pada Paata

अनुद्त । मनोजवा इति मनंः - जवाः । पितृभिरितिं पितृ - भिः । दुक्षिणतः । प्रचेता इति प्र - चेताः । रुद्रैः । पृश्चात् । विश्वकुर्मेतिं विश्व - कुर्मा । आदित्यैः । उत्तर्त इत्युंत् - तुर्तः । यत् । एवम् । उत्तर्वेदिमित्युंत्तर - वेदिम् । प्रोक्षतीतिं प्र - उक्षतिं । दिग्भ्य इतिं दिक् - भ्यः । एव । तत् । यजमानः । भ्रातृंव्यान् । प्रेतिं । चुद्रते । इन्द्रंः । यतीन्ं । सालावृकेभ्यः । प्रेतिं । अयुच्छत् । तान् । दुक्षिणतः । उत्तर्वेद्या इत्युंत्तर - वेद्याः । आदृत्र । यत् । प्रोक्षंणीनामितिं प्र - उक्षंणीनाम् । उच्छिष्येतेत्युंत् - शिष्येत । तत् । दुक्षिणतः । उत्तर्वेद्या इत्युंत्तर - वेद्यै । नीतिं । न्येत् । यत् । एव । तत्रं । क्रूरम् । तत् । तेनं । शुम्यति । यम् । द्विष्यात् । तम् । ध्यायेत् । शुचा () । एव । एनम् । अर्पयिति ॥(मिर्मीते - नामं - ध्रुवा - प्रेपं - शुचा - त्रीणिं च) (आ7)

39 TS 6.2.8.1

TS 6.2.8.1

Samhita Paata

सोत्तरवेदिरंब्रवीथ् सर्वान् मया कामान् व्यंश्ववथेति ते देवा अंकामयन्तासुंरान् भ्रातृंव्यान्भि भंवेमेति तेऽजुहवुः सिश्हीरंसि सपत्नसाही स्वाहेति तेऽसुंरान् भ्रातृंव्या-नभ्यंभवन् तेऽसुंरान् भ्रातृंव्या-निभूयांकामयन्त प्रजां विन्देमहीति तेऽजुहवुः सिश्हीरंसि सुप्रजाविनः स्वाहेति ते प्रजामंविन्दन्त ते प्रजां वित्त्वा- [

Pada Paata

सा । उत्तर्वेदिरित्युंत्तर-वेदिः । अब्रवीत् । सर्वान्ं । मयां । कामान्ं । वीतिं । अश्रव्रथ् । इतिं । ते । देवाः । अकामयन्त । असुंरान् । भ्रातृंव्यान् । अभीतिं । भ्वेम् । इतिं । ते । अजुह्वुः । सिर्इोः । असि । सप्तन्साहीतिं सपत्न - साही । स्वाहां । इतिं । ते । असुंरान् । भ्रातृंव्यान् । अभीतिं । अभवन्त्र । ते । असुंरान् । भ्रातृंव्यान् । अभिभूयेत्यंभि - भूयं । अकामयन्त । प्रजामितिं प्र-जाम् । विन्देमिह् । इतिं । ते । अजुह्वुः । सिर्होः । असि । सुप्रजाविनिरितिं सुप्रजा - विनेंः । स्वाहां । इतिं । ते । प्रजामितिं प्र-जाम् । अविन्दन्त । ते । प्रजामितिं प्र - जाम् । वित्त्वा ।

40 TS 6.2.8.2

TS 6.2.8.2

Samhita Paata

ऽकांमयन्त पुशून्, विन्देमहीति तेंऽजुहवुः सिश्हीरंसि रायस्पोष्विनः स्वाहेति ते पुशूनंविन्दन्त ते पुशून्, वित्त्वाऽकांमयन्त प्रतिष्ठां विन्देमहीति तेंऽजुहवुः सिश्ही-रंस्यादित्यविनः स्वाहेति त इमां प्रतिष्ठामंविन्दन्त त इमां प्रतिष्ठां वित्त्वाऽकांमयन्त देवतां आशिष् उपेयामेति तेंऽजुहवुः सिश्हीर्स्या वह देवान् देवयते- []

Pada Paata

अकामयन्त । पुशून् । विन्देमहि । इति । ते । अजुहुवुः । सिश्हाः । असि । रायस्पोषविनिरितिं रायस्पोष - विनः । स्वाहां । इति । ते । पुशून् । अविन्दुन्त । ते । पुशून् । वित्त्वा ।

अकामयन्त । प्रतिष्ठामितिं प्रति - स्थाम् । विन्देमिह् । इतिं । ते । अजुह्वुः । सिर्हाः । असि । आदित्यविनिरित्यांदित्य - विनः । स्वाहां । इतिं । ते । इमाम् । प्रतिष्ठामितिं प्रति - स्थाम् । अविन्दन्त । ते । इमाम् । प्रतिष्ठामितिं प्रति - स्थाम् । वित्त्वा । अकामयन्त । देवताः । आशिष् इत्यां - शिषः । उपेतिं । इयाम् । इतिं । ते । अजुह्वुः । सिर्हाः । असि । एतिं । वृहु । देवान् । देवयुत इतिं देव - यते ।

41 TS 6.2.8.3

TS 6.2.8.3

Samhita Paata

यजंमानाय स्वाहेति ते देवतां आशिष उपायन् पञ्च कृत्वो व्याघारयित पञ्चांक्षरा पङ्किः पाङ्को यज्ञो यज्ञमेवावं रुन्धे ऽक्ष्णया व्याघारयित तस्मादक्ष्णया प्रावोऽङ्गानि प्रहेरन्ति प्रतिष्ठित्यै भूतेभ्यस्त्वेति सुचुमुद्गृह्णाति य एव देवा भूतास्तेषां तद्-भाग्धेयं तानेव तेनं प्रीणाति पौतुंद्रवान् परिधीन् परि द्धात्येषां- [ ]

Pada Paata

यजंमानाय । स्वाहाँ । इतिं । ते । देवताःँ । आशिष् इत्याँ - शिषः । उपेतिं । आयुन्न । पन्नं । कृत्वः । व्याघारयतीतिं वि - आघारयति । पन्नांक्षरेति पन्नं-अक्षरा । पृङ्किः । पाङ्कः । युन्नः । युन्नम् । एव । अवेतिं । रुन्धे । अक्ष्णया । व्याघारयतीतिं वि-आघारयति । तस्मांत् । अक्ष्णया । पुशवः । अङ्गांनि । प्रेतिं । हुरन्ति । प्रतिष्ठित्या इति प्रतिं - स्थित्यै । भूतेभ्यः । त्वा । इतिं । सुन्नम् । उदितिं । गृह्णाति । ये । एव । देवाः । भूताः । तेषांम् । तत्

। भागधेयमितिं भाग-धेयंम् । तान् । एव । तेनं । प्रीणाति । पौतुंद्रवान् । परिधीनितिं परि -धीन् । परीतिं । दुधाति । एषाम् ।

42 TS 6.2.8.4

TS 6.2.8.4

Samhita Paata

ॅलोकानां विधृत्या अग्नेस्नयो ज्यायार्श्सो भ्रातंर आसन् ते देवेभ्यो हृव्यं वर्हन्तः प्रामीयन्त सौंऽग्निरंबिभेदित्थं वाव स्य आर्तिमाऽरिष्यतीति स निलायत स यां वनस्पतिष्ववंसत्तां पूर्तुद्रौ यामोषंधीषु ताश् सुंगन्धितेर्जने यां पुशुषु तां पेत्वंस्यान्तरा शृङ्गे तं देवताः प्रैषंमैच्छन् तमन्वंविन्दुन् तमंब्रुव्- [ ]

Pada Paata

लोकानांम् । विधृंत्या इति वि-धृत्यै । अग्नेः । त्रयंः । ज्यायार्श्सः । भ्रातंरः । आसृत्त् । ते । देवेभ्यंः । हृव्यम् । वहंन्तः । प्रेतिं । अमीयन्त । सः । अग्निः । अबिभेत । इत्थम् । वाव । स्यः । आर्तिम् । एतिं । अरिष्यति । इतिं । सः । निलायत । सः । याम् । वनस्पतिषु । अवंसत् । ताम् । पूतुंद्रौ । याम् । ओषंधीषु । ताम् । सुगुन्धितेजन इतिं सुगन्धि - तेजने । याम् । पृशुषुं । ताम् । पेत्वंस्य । अन्तरा । शृङ्गे इतिं । तम् । देवताः । प्रैष्पितिं प्र -एषंम् । ऐच्छन्न् । तम् । अन्वितिं । अविन्दन्न् । तम् । अन्नुवन्न् ।

43 TS 6.2.8.5

TS 6.2.8.5

Samhita Paata

-न्नुपं न आ वर्तस्व ह्व्यं नो वहेति सोंऽब्रवीद् वरं वृणै यदेव गृंहीतस्याहुंतस्य बिहःपरिधि स्कन्दात् तन्मे भ्रातृणां भाग्धेयंमसदिति तस्माद्-यद्-गृंहीतस्याहुंतस्य बिहःपरिधि स्कन्दिति तेषां तद् भांगुधेयं तानेव तेनं प्रीणाति सोंऽमन्यतास्थन्वन्तों मे पूर्वे भ्रातंरः प्रामेषतास्थानि शातया इति स यान्य- [

Pada Paata

उपेति । नः । एति । वर्तस्व । ह्व्यम् । नः । वृह् । इति । सः । अब्रवीत् । वरंम् । वृणै । यत् । एव । गृहीतस्यं । अहुंतस्य । बृहिःपरिधीतिं बिहः - परिधि । स्कन्दांत् । तत् । मे । भ्रातृंणाम् । भागधेयमितिं भाग - धेयंम् । असत् । इति । तस्मांत् । यत् । गृहीतस्यं । अहुंतस्य । बृहिःपरिधीतिं बिहः - परिधि । स्कन्दंति । तेषांम् । तत् । भागधेयमितिं भाग - धेयंम् । तान् । एव । तेनं । प्रीणाति । सः । अमन्यत् । अस्थन्वन्त इत्यंस्थन् - वन्तः । मे । पूर्वे । भ्रातंरः । प्रेतिं । अमेषुत् । अस्थानिं । शात्यै । इतिं । सः । यानिं ।

44 TS 6.2.8.6

TS 6.2.8.6

Samhita Paata

-स्थान्यशांतयत् तत् पूर्तुद्रव-भवद्-यन्माः समुपंमृतं तद्-गुल्गुं खयदेतान्थ् संभांरान्थ् सं भरंत्यग्निमेव तथ् संभरत्यग्नेः पुरीष-मुसीत्यांहाग्नेर्ह्येतत् पुरीषं यथ् संभांरा अथो खल्वांहुरेते वावैनं ते भ्रातंरः परि शेरे यत् पौतुंद्रवाः परिधय इति ॥

Pada Paata

अस्थानि । अशांतयत । तत् । पूतुंद्रु । अभवत् । यत् । माश्सम् । उपमृत्मित्युपं - मृत्म् । तत् । गुल्गुंछ । यत् । एतान् । सभांरानितिं सं - भारान् । सम्भर्तीतिं सं-भरंति । अग्निम् । एव । तत् । समितिं । भर्ति । अग्नेः । पुरीषम् । असि । इतिं । आहु । अग्नेः । हि । एतत् । पुरीषम् । यत् । सभांरा इतिं सं - भाराः । अथो इतिं । खर्छं । आहुः । एते । वाव । एनम् । ते । भ्रातंरः । परीतिं । शेरे । यत् । पौतुंद्रवाः । परि्धय इतिं परि-धर्यः । इतिं ॥

45 TS 6.2.9.1

TS 6.2.9.1

Samhita Paata

बद्धमवं स्यति वरुणपाशादेवैनं मुञ्चति प्रणेनेक्ति मेद्ध्यं एवैनं करोति सावित्रियचां हुत्वा हिविर्द्धाने प्र वंर्तयित सिवितृप्रंसूत एवैने प्र वंर्तयित वरुणो वा एष दुर्वागुंभ्यतों बद्धो यदक्षः स यदुथ् सर्जेद्-यर्जमानस्य गृहा-नुभ्युथ्संर्जेथ् सुवाग्देव दुर्याक्ष आ वदेत्यांह गृहा वै दुर्याः शान्त्यै पत्यु- []

Pada Paata

बुद्धम् । अवेतिं । स्युति । वुरुणुपाशादितिं वरुण - पाशात् । एव । एने इतिं । मुञ्चिति । प्रेतिं । नेनेक्ति । मेद्धये इतिं । एव । एने इतिं । करोति । सावित्रिया । ऋचा । हुत्वा । हुविद्धाने इतिं हिवः-धाने । प्रेतिं । वर्त्यति । सवितृप्रमसूत इतिं सिवृतृ - प्रसूतः । एव । एने इतिं । प्रेतिं । वर्त्यति । वरुणः । वै । एषः । दुर्वागितिं दुः - वाक् । उभयतिः । बद्धः । यत् । अक्षः । सः । यत् । उथ्सर्जेदित्युत् - सर्जेत् । यर्जमानस्य । गृहान् । अभ्युथ्संर्जेदित्यंभि - उथ्संर्जेत् । सुवागितिं सु - वाक् । देव । दुर्यान् । एति । वद् । इतिं । आहु । गृहाः । वै । दुर्याः । शान्त्यैं । पत्नीं ।

46 TS 6.2.9.2

TS 6.2.9.2

Samhita Paata

पानिक्ति पत्नी हि सर्वस्य मित्रं मित्रत्वाय यद्वै पत्नी युइस्यं करोति मिथुनं तदथो पत्निया एवैष युइस्यां-न्वारुभ्ॐऽनेवच्छित्त्यै वर्त्मना वा अन्वित्यं युज्ञ् रक्षाश्रीस जिघाश्सन्ति वैष्णवीभ्यांमृग्भ्यां वर्त्मनो र्जुहोति युज्ञो वै विष्णुर्युज्ञादेव रक्षाश्रस्यपं हन्ति यदंद्धुर्यु-रंनुग्ना-वाहुंतिं जुहुया-दुन्धोऽद्धुर्युः स्याद्-रक्षाश्रीस युज्ञ्श् हंन्युर्- []

Pada Paata

उपेति । अनुक्ति । पत्नीं । हि । सर्वस्य । मित्रम् । मित्रत्वायेति मित्र - त्वायं । यत् । वै । पत्नीं । युक्त्स्यं । क्रोति । मिथुनम् । तत् । अथो इति । पत्नियाः । एव । एषः । युक्त्स्यं । अन्वार्मं इत्यंत्त - आर्मः । अनंवच्छित्त्या इत्यनंव - छित्त्यै । वर्त्मना । वै । अन्वित्येत्यंत्त - इत्यं । युक्त्म् । रक्षाः सि । जिघाः स्मन्ति । वैष्ण्वीभ्यांम् । ऋग्भ्यामित्यृंक्-भ्याम् । वर्त्मनोः । जुहोति । युक्तः । वै । विष्णुः । युक्तात् । एव । रक्षाः सि । अपेति । हन्ति । यत् । अद्भुर्युः । अनुग्नौ । आहुंतिमित्या - हुतिम् । जुहुयात् । अन्धः । अद्भुर्युः । स्यात् । रक्षाः सि । युक्त्म् । हन्युः ।

47 TS 6.2.9.3

TS 6.2.9.3

Samhita Paata

-हिरंण्यमुपास्यं जुहोत्यग्निवत्येव जुंहोति नान्धौंऽद्ध्र्युर्भवंति न यज्ञ् रक्षाशंसि घ्रन्ति प्राची प्रेतंमद्धरं कुल्पंयन्ती इत्यांह सुवर्गमेवैने लोकं गंमयत्यत्रं रमेथां वर्ष्मन् पृथिव्या इत्यांह वर्ष्म ह्येतत् पृथिव्या यद् देव्यजनश् शिरो वा एतद्-युइस्य यद्धविद्धानं दिवो वां विष्णवत वां पृथिव्या- [ ]

Pada Paata

हिरंण्यम् । उपास्येत्युंप - अस्यं । जुहोति । अग्निवतीत्यंग्नि-वतिं । एव । जुहोति । न । अन्धः । अद्भुर्युः । भवंति । न । युरुम् । रक्षाःश्रीस । घ्नन्ति । प्राची इतिं । प्रेतिं । इतुम् । अद्भुरम् । कुल्पंयन्ती इतिं । इतिं । आहु । सुवुर्गमितिं सुवः - गम् । एव । एने इतिं । लोकम् । गुम्यति । अत्रं । रुमेथाम् । वर्ष्मन्नं । पृथिव्याः । इति । आह् । वर्ष्मं । हि । एतत् । पृथिव्याः । यत् । देवयर्जनिमितिं देव - यर्जनम् । शिरंः । वै । एतत् । युक्स्यं । यत् । हुविद्धानिमितिं हिवः-धानैम् । दिवः । वा । विष्णो । उत । वा । पृथिव्याः ।

48 TS 6.2.9.4

TS 6.2.9.4

Samhita Paata

इत्याशीर्पदय्चां दक्षिणस्य हिवर्द्धानस्य मेथीं नि हिन्ति शीर्,ष्त एव युक्स्य यर्जमान आशिषोऽवं रुन्धे दण्डो वा औपुरस्तृतीयंस्य हिवर्द्धानस्य वषद्वारे-णाक्षं-मिच्छिन्द्-यत्-तृतीयं छिदिर्, हिवर्द्धानयो- रुदािह्यतं तृतीयंस्य हिवर्द्धानस्यावंरुद्ध्ये शिरो वा एतद्-युक्स्य यद्धिवर्द्धानं विष्णो र्राटेमिस विष्णोः पृष्ठमसीत्यांह तस्मादितावद्धा शिरो विष्यूतं विष्णोः () स्यूरंिस विष्णों द्धुवमसीत्यांह वैष्णवः हि देवतंया हिवर्द्धानं यं प्रथमं ग्रन्थिं ग्रंश्रीयाद्यत् तं न विस्तः सयेदमेहेनाद्धुर्यः प्रमीयेत तस्माथ् स विस्तस्यः ॥

Pada Paata

इतिं । आशीर्पद्वयेत्याशीः - पद्वया । ऋचा । दक्षिणस्य । हृविद्धांनुस्येतिं हविः - धानंस्य । मेथीम् । नीतिं । हृन्ति । शीर्,षृतः । एव । यृज्ञस्यं । यजमानः । आशिष् इत्यां - शिषः । अवेतिं । रुन्धे । दुण्डः । वै । औप्रः । तृतीर्यस्य । हृविद्धांनुस्येतिं हविः - धानंस्य । वृषद्भारेणेतिं वषट् - कारेणं । अक्षम् । अच्छिन्त् । यत् । तृतीर्यम् । छृदिः । हृविद्धांन्योरितिं

हिवः-धानयोः । उदाहियत् इत्युंत् - आहियतं । तृतीयंस्य । हिविद्धांनस्येतिं हिवः - धानस्य । अवंरुद्ध्या इत्यवं - रुद्ध्ये । शिरंः । वे । एतत् । युक्स्यं । यत् । हिविद्धांनितिं हिवः-धानम् । विष्णोः । रुराटम् । असि । विष्णोः । पृष्ठम् । असि । इति । आह् । तस्मात् । एतावद्धेत्येतावत् - धा । शिरंः । विष्यूंतिमिति वि - स्यूतम् । विष्णोः () । स्यूः । असि । विष्णोः । ध्रुवम् । असि । इति । आह् । वैष्णवम् । हि । देवत्या । हिविद्धांनितिं हिवः - धानम् । यम् । प्रथमम् । ग्रन्थिम् । ग्रुश्रीयात् । यत् । तम् । न । विस्रक्षस्येदितिं वि - स्रक्षस्येत् । अमेहेन । अद्धुर्युः । प्रेतिं । मीयेत् । तस्मात् । सः । विस्रस्य इतिं वि-स्रस्यंः ॥

49 TS 6.2.10.1

TS 6.2.10.1

Samhita Paata

देवस्यं त्वा सिवतुः प्रंसव इत्यिभ्रमा दंत्ते प्रसूत्या अधिनों र्बाहुभ्यामित्यांहाधिनौ हि देवानांमद्भ्यूं आस्तां पूष्णो हस्ताभ्यामित्यांह यत्यै वर्ज्ञ इव वा एषा यदिभ्रिरभ्रिरिस नारिर्सीत्यांह शान्त्यै काण्डे काण्डे वै क्रियमांणे यज्ञ् रक्षाश्रीस जिघाश्सन्ति परिलिखितश् रक्षः परिलिखिता अरातय इत्यांह रक्षंसामपंहत्या- []

Pada Paata

देवस्यं । त्वा । स्वितुः । प्रस्व इतिं प्र -स्वे । इतिं । अभ्रिम् । एतिं । दुत्ते । प्रसूत्या इति प्र - सूत्यै । अश्विनोः । बाहुभ्यामितिं बाहु-भ्याम् । इतिं । आहु । अश्विनौं । हि । देवानाम् । अद्भृष्ट्यू इति । आस्ताम् । पूष्णः । हस्ताभ्याम् । इति । आह् । यत्यै । वर्जाः । इव । वै । एषा । यत् । अभ्रिः । अभ्रिः । अस्ति । नारिः । अस्ति । इति । आह् । शान्त्यै । काण्डेकाण्ड इति काण्डे - काण्डे । वै । क्रियमाणे । यृज्ञम् । रक्षाश्रीसे । जिघाश्रसन्ति । परिलिखित्मिति परि - लिखित्म् । रक्षाः । परिलिखित् इति परि - लिखिताः । अरातयः । इति । आह् । रक्षंसाम् । अपंहत्या इत्यपं - हृत्यै ।

50 TS 6.2.10.2

TS 6.2.10.2

Samhita Paata

इदमहश्र रक्षंसो ग्रीवा अपि कृन्तामि योंऽस्मान् द्वेष्टि यं चं वयं द्विष्म इत्यांह् द्वौ वाव पुरुंषौ यं चैव द्वेष्टि यश्चैनं द्वेष्टि तयोरेवानंन्तरायं ग्रीवाः कृंन्तित दिवे त्वाऽन्तिरिक्षाय त्वा पृथिव्यै त्वेत्यांहैभ्य एवैनां लोकेभ्यः प्रोक्षंति पुरस्तांदुर्वाचीं प्रोक्षंति तस्मांत्- [ ]

Pada Paata

इदम् । अहम् । रक्षंसः । ग्रीवाः । अपीतिं । कृन्तािम् । यः । अस्मान् । द्वेष्टिं । यम् । च् । वयम् । द्विष्मः । इतिं । आह् । द्वौ । वाव । पुरुषौ । यम् । च् । एव । द्वेष्टिं । यः । च । एनम् । द्वेष्टिं । तयोः । एव । अनेन्तरायिमित्यनेन्तः - आयम् । ग्रीवाः । कृन्तित् । दिवे । त्वा । अन्तिरिक्षाय । त्वा । पृथिवयै । त्वा । इतिं । आह् । एभ्यः । एव । एनाम् । लोकेभ्यः । प्रेतिं । उक्षित् । प्रस्तौत् । अर्वाचौम् । प्रेतिं । उक्षित् । तस्मौत् ।

51 TS 6.2.10.3

TS 6.2.10.3

Samhita Paata

प्रस्तांदुर्वाचीं मनुष्यां ऊर्ज्रमुपं जीवन्ति ऋ्रामिव वा एतत् करोति यत् खनंत्यपोऽवं नयित शान्त्यै यवंमतीरवं नयत्यूर्वें यव ऊर्गुदुबंरं ऊर्जेवोर्ज्श् समंद्धयित यजंमानेन सिम्मितौदुंबंरी भवित यावांनेव यजंमान्स्तावंती-मेवास्मि-क्रुर्जं दधाति पितृणाश् सदंनम्सीतिं ब्रु.हिरवं स्तृणाति पितृदेवृत्यौ(1)श्-

Pada Paata

पुरस्तांत् । अर्वाचींम् । मुनुष्याः । ऊर्जम् । उपेति । जीवन्ति । ऋरम् । इव । वै । एतत् । करोति । यत् । खनिति । अपः । अवेति । नयित । शान्त्ये । यवंमतीरिति यवं - मृतीः । अवेति । नयित । ऊर्क् । वै । यवंः । ऊर्क् । उदुम्बरंः । ऊर्जा । एव । ऊर्जम् । सिमिति । अद्ध्यिति । यजमानेन । सिम्मितेति सं - मिता । औदुंबंरी । भविति । यावान् । एव । यजमानः । तावंतीम् । एव । अस्मिन्न । ऊर्जम् । दुधाति । पितृणाम् । सद्नम् । असि । इति । बुर्,हः । अवेति । स्तृणाति । पितृदुदेवत्यंमिति पितृ - देवत्यंम् ।

52 TS 6.2.10.4

TS 6.2.10.4

Samhita Paata

ह्यंतद्-यित्रखातं यद्-<u>बर्</u>,हिरनंवस्तीर्य मिन्नुयात् पितृदेवृत्यां निखाता स्याद्-<u>बर्</u>,हिरंवस्तीर्यं मिनोत्यस्यामेवैनां मिनोत्यथां स्वारुहंमेवैनां करोत्युद्-दिवर्थं स्तभानाऽऽन्तिरक्षं पृणेत्यांहैषां लोकानां विधृत्ये द्युतानस्त्वां मारुतो मिनोत्वित्यांह द्युतानो हं स्म वै मारुतो देवानामौदुंबंरीं मिनोति तेनैवै- [ ]

Pada Paata

हि । एतत् । यत् । निर्खातमिति नि - खातम् । यत् । बुर्,हिः । अनंवस्तीर्येत्यनंव-स्तीर्यं । मिनुयात् । पितृदेवत्येतिं पितृ - देवत्यां । निर्खातेति नि - खाता । स्यात् । बुर्,हिः । अवस्तीर्येत्यंव- स्तीर्यं । मिनोति । अस्याम् । एव । एनाम् । मिनोति । अथो इतिं । स्वारुहिमितिं स्व-रुहम् । एव । एनाम् । करोति । उदितिं । दिवम् । स्तुभान् । एतिं । अन्तिरिक्षम् । पृण् । इतिं । आह् । एषाम् । लोकानाम् । विधृत्या इति वि - धृत्यै । द्युतानः । त्वा । मारुतः । मिनोति । दोनं । एव । अौदुंबंरीम् । मिनोति । तेनं । एव ।

53 TS 6.2.10.5

TS 6.2.10.5

Samhita Paata

-नां िमनोति ब्रह्मविनं त्वा क्षत्रविनिमित्यांह यथायजुरेवैतद् घृतेनं द्यावापृथिवी आ पृंणेथामित्यौदुंबंयां जुहोति द्यावापृथिवी एव रसेनानक्तया-न्तमन्व-वंस्नावयत्यान्तमेव यजंमानं तेजंसा-नक्तयैन्द्रमसीतिं छिदिरिध नि दंधात्यैन्द्रश् हि देवतंया सदो विश्वजनस्य छायेत्यांह विश्वजनस्य ह्येषा छाया यथ सदो नवंछिद- [ ]

Pada Paata

एनाम् । मिनोति । ब्रह्मविनिमितिं ब्रह्म - विनैम् । त्वा । क्षृत्रविनिमितिं क्षत्र - विनैम् । इतिं । आह् । यथायजुरितिं यथा - यजुः । एव । एतत् । घृतेनं । द्यावापृथिवी इतिं द्यावा-पृथिवी । एतिं । पृणेथाम् । इतिं । औदुंबंर्याम् । जुहोति । द्यावापृथिवी इति द्यावां - पृथिवी । एव । रसेन । अनक्ति । आन्तिमित्यां - अन्तम् । अन्ववंस्नावयतीयंतु -अवंस्नावयति । आन्तिमित्यां-अन्तम् । एव । यजमानम् । तेजंसा । अनक्ति । ऐन्द्रम् । असि । इतिं । छदिः । अधि । नीतिं । दुधाति । ऐन्द्रम् । हि । देवत्या । सदः । विश्वजनस्येतिं विश्व - जनस्यं । छाया । इतिं । आह् । विश्वजनस्येतिं विश्व - जनस्यं । हि । एषा । छाया । यत् । सदः । नवंछदीति नवं - छदि ।

54 TS 6.2.10.6

TS 6.2.10.6

Samhita Paata

तेर्जस्कामस्य मिनुयात् त्रिवृता स्तोमेन सम्मितं तेर्जस्त्रिवृत् तेजुरूव्येव भेव-त्येकांदश-छदीन्द्रियकांम्-

स्यैकांदशाक्षरा त्रिष्टुगिंन्द्रियं त्रिष्टुगिंन्द्रिया्व्येव भवित पञ्चंदशछिद भ्रातृंव्यवतः पञ्चद्रशो वज्रो भ्रातृंव्याभिभूत्यै सप्तदंशछिद प्रजाकांमस्य सप्तद्रशः प्रजापितिः प्रजापितेशस्या एकविश्शतिछिद प्रतिष्ठाकांमस्य स्यैकविश्शः स्तोमानां प्रतिष्ठा प्रतिष्ठित्या उदर् वै सद ऊर्गुदुबंरो मद्भग्रत औदुंबंशे मिनोति मद्भग्रत एव प्रजानामूर्जं द्धाति तस्मान्- []

Pada Paata

तेर्जस्काम्स्येति तेर्जः - काम्स्य । मिनुयात् । त्रिवृतेतिं त्रि-वृतां । स्तोमंन । सिम्मित्मिति सं - मित्म् । तेर्जः । त्रिवृदितिं त्रि -वृत् । तेज्रस्वी । एव । भवति । एकांदराछ्दीत्येकांदरा - छुदि । इन्द्रियकांमस्येतींन्द्रिय - काम्स्य । एकांदराध्र्येत्येकांदरा-अक्ष्र्य । त्रिष्टुक् । इन्द्रियम् । त्रिष्टुक् । इन्द्रियावी । एव । भवति । पञ्चंदराछदीति पञ्चंदरा-छुदि । भ्रातृंव्यवत् इति भ्रातृंव्य - वृतः । पञ्चंदरा इति पञ्च - दुराः । वज्रः । भ्रातृंव्याभिभृत्या इति भ्रातृंव्य - अभिभृत्ये । स्प्तदंश छुदीति सप्तदंश - छुदि । प्रजाकांमस्येति प्रजा - कामस्य । स्प्तदुश इति सप्त - दुराः । प्रजापंतिरितिं प्रजा - पृतिः । प्रजापंतिरितिं प्रजा - पृतेः । आत्र्ये । एकविश्शितछुदीत्येकविश्शित - छुदि । प्रतिष्ठित्या इति प्रति । स्थत्ये । एकविश्श इत्येक-विश्शः । स्तोमांनां । प्रतिष्ठिति प्रति - स्था । प्रतिष्ठित्या इति प्रति - स्थित्ये । उदरंम् । वे । सदंः । ऊर्क् । उद्बुबंरः । मुद्भयतः । औदुंबंरीम् । मिनोति । मुद्भयतः । एव । प्रजानामितिं प्र - जानाम् । ऊर्जम् । दुधाति । तस्मात् ।

55 TS 6.2.10.7

TS 6.2.10.7

Samhita Paata

मद्भ्यत ऊर्जा भुंञ्जते यजमानलोके वै दक्षिणानि छदीश्षि भ्रातृव्यलोक उत्तराणि दक्षिणान्युत्तराणि करोति यर्जमान-मेवा-यंजमानादुत्तरं करोति तस्माद् यर्जमानोऽयंजमानादुत्तरो ऽन्तर्वर्तान् करोति व्यावृत्त्यै तस्मादरंण्यं प्रजा उपं जीवन्ति परि त्वा गिर्वणो गिर् इत्यांह यथायजुरेवैतदिन्द्रस्य स्यूर्सीन्द्रस्य ध्रुवम्सीत्यांहैन्द्रश् हि देवत्या सदो () यं प्रथमं ग्रुन्थिं ग्रंशीयाद्यत् तं न विस्रश् सयेदमेहेनाद्ध्युः प्रमीयेत तस्माथ् स विस्रस्यः ॥

Pada Paata

मुद्भ्यतः । ऊर्जा । भुञ्जते । यजमानुलोक इति यजमान - लोके । वै । दक्षिणानि । छदीश्षि । भ्रातृब्यलोक इति भ्रातृब्य - लोके । उत्तर्गणीत्युत् - तुराणि । दक्षिणानि । उत्तराणीत्युत् - तुराणि । क्रोति । यजमानम् । एव । अयंजमानात् । उत्तर्मित्युत् - तुरम् । कृरोति । तस्मात् । यजमानः । अयंजमानात् । उत्तर् इत्युत् - तुरः । अन्तुर्वृत्तानित्यन्तः - वृतान् । कृरोति । व्यावृत्त्या इति वि-आवृत्त्ये । तस्मात् । अरंण्यम् । प्रजा इति प्र - जाः । उपेति । जीवन्ति । परीति । त्वा । गिर्वृणः । गिर्रः । इति । आह् । यथायजुरिति यथा - यजुः । एव । एतत् । इन्द्रंस्य । स्यूः । असि । इन्द्रंस्य । ध्रुवम् । असि । इति । आह् । ऐन्द्रम् । हि । देवत्या । सदः () । यम् । प्रथमम् । ग्रुन्थिम् । ग्रुशीयात् । यत् । तम् । न । विस्रक्ष्यविदिति वि - स्रक्ष्यं । । असि । असि । असि । विस्रस्य इति वि - स्रस्यंः ॥

56 TS 6.2.11.1

TS 6.2.11.1

Samhita Paata

शिरो वा एतद्-युक्स्य यद्धंविद्धांनं प्राणा उपर्वा हिविद्धांनं खायन्ते तस्माँच्छीर् षन् प्राणा अधस्तांत् खायन्ते तस्मांदुधस्तांच्छीर्णः प्राणा रक्षोहणां वलगृहनां वैष्णवान् खंनामीत्यांह वैष्णवा हि देवतंयोपर्वा असुरा वै निर्यन्तां देवानां प्राणेषुं वलगान् न्यंखन्न तान् बांहुमात्रेऽन्वंविन्दुन् तस्मांद् बाहुमात्राः खांयन्त इदमहं तं वंलुगमुद्धंपामि- []

Pada Paata

शिरं: । वै । एतत् । युक्स्यं । यत् । हुविद्र्धान् मितिं हिवः-धानम् । प्राणा इतिं प्र - अनाः । उपर्वा इत्युंप - र्वाः । हुविद्धान् इतिं हिवः-धानं । खायन्ते । तस्मात् । शिर्,षन् । प्राणा इतिं प्र-अनाः । अधस्तात् । खायन्ते । तस्मात् । अधस्तात् । शिर्णः । प्राणा इतिं प्र-अनाः । रक्षोहण् इतिं रक्षः-हनः । वृष्टगृहन् इतिं वलग-हनः । वैष्ण्वान् । खनामि । इतिं । आह् । वैष्ण्वाः । हि । देवत्या । उपर्वा इत्युंप - र्वाः । असुंराः । वै । निर्यन्त इतिं निः - यन्तः । देवानाम् । प्राणेष्वितिं प्र - अनेषुं । वृष्ट्गानितिं वल-गान् । नीतिं । अखन्त्र । तान् । बाहुमात्र इतिं बाहु-मात्रे । अन्वितिं । अविन्दन्त् । तस्मात् । बाहुमात्रा इतिं बाहु - मात्राः । खायन्ते । इदम् । अहम् । तम् । वृष्ट्गिमितिं वल - गम् । उदितिं । वृपामि ।

57 TS 6.2.11.2

TS 6.2.11.2

Samhita Paata

यं नंः समानो यमसंमानो निच्खानेत्यांह द्वौ वाव पुरुषो यश्चैव संमानो यश्चासंमानो यमेवास्मै तौ वंछगं निखनंतस्तमेवोद्वंपति संतृणति तस्माथ् संतृणणा अन्तरतः प्राणा न सं भिनति तस्मादसंभिन्नाः प्राणा अपोऽवं नयति तस्मादार्द्रा अन्तरतः प्राणा यवमतीरवं नय- [ ]

Pada Paata

यम् । नः । समानः । यम् । असंमानः । निच्खानितिं नि-च्खानं । इतिं । आह् । द्वौ । वाव । पुरुंषौ । यः । च् । एव । समानः । यः । च । असंमानः । यम् । एव । अस्मै । तौ । वृळ्गमितिं वल - गम् । निखनंतु इतिं नि - खनंतः । तम् । एव । उदितिं । वृपति । समितिं । तृणति । तस्मौत् । संतृण्णा इति सं - तृण्णाः । अन्तुरतः । प्राणा इतिं प्र - अनाः । न । समितिं । भिनति । तस्मौत् । असंभिन्ना इत्यसं - भिन्नाः । प्राणा इतिं प्र - अनाः । अपः । अवेतिं । न्यति । तस्मौत् । आर्द्राः । अन्तुरतः । प्राणा इतिं प्र - अनाः । यवंमतीरिति यवं - मृतीः । अवेतिं । न्यति ।

58 TS 6.2.11.3

TS 6.2.11.3

Samhita Paata

-त्यूर्ग्वे यर्वः प्राणा उपर्वाः प्राणेष्वेवोर्जं दधाति ब्रुर्हरवं स्तृणाति तस्मांश्लोम्शा अन्तर्तः प्राणा आज्येन व्याघारयति तेजो वा आज्यं प्राणा उपर्वाः प्राणेष्वेव तेजो दधाति हनू वा एते य्रस्य यदिधिषवणे न सं तृणत्य संतृण्णे हि हनू अथो खर्छ दीर्घसोमे सृतृंद्ये धृत्यै शिरो वा एतद्-य्रस्य यदिविद्धानं- []

Pada Paata

ऊर्क् । वै । यर्वः । प्राणा इति प्र - अनाः । उपर्वा इत्युप-रवाः । प्राणेष्विति प्र - अनेषुं । एव । ऊर्जम् । दुधाति । बर्र्,हिः । अवेति । स्तृणाति । तस्मात् । लोमशाः । अन्त्रतः । प्राणा इति प्र - अनाः । आज्येन । व्याघारयतीति वि - आघारयति । तेजः । वै । आज्यम् । प्राणा इति प्र - अनाः । उपर्वा इत्युप - रवाः । प्राणेष्विति प्र - अनेषुं । एव । तेजः । दुधाति । हन् इति । वै । एते इति । य्रस्यं । यत् । अधिषवणे इत्यधि-सर्वने । न । सिमिति । तृणति । असंतृण्णे इत्यसं - तृण्णे । हि । हन् इति । अथो इति । खर्छ । दिधिसोम इति दीर्घ - सोमे । स्तृंद्ये इति सं-तृष्ये । धृत्यै । शिरंः । वै । एतत् । य्रस्यं । यत् । हिवद्धानिमिति हिवः - धानम् ।

59 TS 6.2.11.4

TS 6.2.11.4 Samhita Paata प्राणा उपर्वा हर्नू अधिषवंणे जिह्वा चर्म् ग्रावांणो दन्ता मुखंमाहवनीयो नासिको-त्तरवेदि-रुदरश् सदो यदा खळु वै जिह्वयां दृथ्स्विध खादुत्यथ मुखं गच्छिति यदा मुखं गच्छित्यथोदरं गच्छिति तस्मौद्धविद्धाने चर्मन्निध ग्रावंभिरिभेषुत्यांऽऽ*हवनीयं हुत्वा प्रत्यञ्चः परेत्य सदिस भक्षयन्ति यो वै विराजो यज्ञमुखं दोहं वेदं दुह एवै () नामियं वै विराट् तस्यै त्वक् चर्मोधोऽधिषवंणे स्तनां उपर्वा ग्रावांणो वृथ्सा ऋत्विजो दुहन्ति सोमः पयो य एवं वेदं दुह एवैनां ॥

Pada Paata

प्राणा इतिं प्र - अनाः । उपर्वा इत्युप - र्वाः । हन् इतिं । अधिषवंणे इत्यंधि - सवंने । जिह्वा । चर्म । ग्रावाणः । दन्ताः । मुखंम् । आह्वनीय इत्यां - ह्वनीयः । नासिका । उत्तर्वेदिरित्युंत्तर - वेदिः । उदरंम् । सदंः । यदा । खल्लं । वै । जिह्वयां । दृश्स्वितिं दत् -सु । अधीतिं । खादंति । अथं । मुखंम् । गुच्छृति । यदा । मुखंम् । गच्छृति । अथं । उदरंम् । गुच्छृति । तस्मात् । हृविद्धान् इतिं हिवः - धाने । चर्मन्नं । अधीतिं । ग्रावंभिरिति ग्रावं - भिः । अभिषुत्येत्यंभि - सुत्यं । आह्वनीय इत्यां - हृवनीयं । हुत्वा । प्रत्यञ्चः । परेत्येतिं परा - इत्यं । सदंसि । भृक्षृयन्ति । यः । वै । विराज् इतिं वि - राजः । यज्ञुमुख इतिं यज्ञ - मुखे । दोहंम् । वेदं । दुहे । एव () । एनाम् । इयम् । वै । विरािहितिं वि - राट् । तस्यैं । त्वक् । चर्मं । ऊर्धः । अधिषवंणे इत्यंधि-सवंने । स्तनाः । उपरवा इत्युप - रवाः । ग्रावाणः । वृश्साः । क्रुत्विजः । दुहन्ति । सोमंः । पयंः । यः । एवम् । वेदं । दुहे । एव । एनाम् ॥